NARKO Log 2026

NARKO

MADDE KULLANICILARI

PROFiL ANALiZi

T.C.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

NARKOTİK SUÇLARLA MÜCADELE BAŞKANLIĞI

MADDE KULLANICILARI PROFİL ANALİZİ

NARKOLOG RAPORU

Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı

İzleme Merkezi Şube Müdürlüğü

ANKARA – 2026

NSB Yayınları: 65

Yayın No: 2026/1

1. Baskı

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR **7**

GRAFİKLER **8**

TABLOLAR **10**

ÖNSÖZ **12**

GİRİŞ **13**

BÖLÜM 1: MADDE KULLANICILARI GENEL PROFİL ANALİZİ **16**

BÖLÜM 2: MADDE KULLANICILARI ÖZEL PROFİL ANALİZLERİ **30**

2.1 Metamfetamin Kullanıcı Profil Analizi 30

2.2 Sentetik Kannabinoid (Bonzai) Kullanıcı Profil Analizi 38

2.3 Cinsiyete Göre Madde Kullanıcısı Profil Analizi 46

SONUÇ **54**

KISALTMALAR

2313 SKM : 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanuna muhalefet suçları,

3713 SKM : 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'na muhalefet suçları,

6136 SKM : 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna muhalefet suçları,

Bakanlık : İçişleri Bakanlığı,

Başkanlık : Narkotik Suçlarla Mücadele Başkanlığı,

Madde : Uyuşturucu, uyarıcı ve halüsinojen narkotikler,

NARKOFORM : 81 il Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüklerince haklarında uyuşturucu suçlarından dolayı adli işlem yapılan şüphelilere uygulanan anket formu,

NARKOLOG : NARKOFORM uygulayan ve Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğünde görev yapan Emniyet Teşkilatı personeli,

TCK 188 Suçları : Türk Ceza Kanunu'nun 188 inci maddesinde düzenlenmiş uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihraç etme suçları,

TCK 190 Suçları : Türk Ceza Kanunu'nun 190'ıncı maddesinde düzenlenmiş uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırmak için özel yer, donanım veya malzeme sağlayan suçlar,

TCK 191 Suçları : Türk Ceza Kanunu'nun 191'inci maddesinde düzenlenmiş kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanım suçları.

GRAFİKLER

BÖLÜM 1: MADDE KULLANICILARI GENEL PROFİL ANALİZİ

Grafik 1.1 Cinsiyet Dağılımı 16

Grafik 1.2 İş Durumu 17

Grafik 1.3 Anne / Baba Yaşıyor mu? 17

Grafik 1.4 Anne Öğrenim Durumu 19

Grafik 1.5 Baba Öğrenim Durumu 19

Grafik 1.6 Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı? 19

Grafik 1.7 Aile İçinde Şiddet Var mı? 19

Grafik 1.8 Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş 20

Grafik 1.9 Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı? 21

Grafik 1.10 Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli 22

Grafik 1.11 Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi? 23

Grafik 1.12 Düzenli Kullanıyor musunuz? 24

Grafik 1.13 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlükle Karşılaştı mı? 24

Grafik 1.14 Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı? 25

Grafik 1.15 Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi 25

Grafik 1.16 Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü? 25

Grafik 1.17 Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü Mü? 26

BÖLÜM 2: MADDE KULLANICILARI ÖZEL PROFİL ANALİZLERİ

Grafik 2.1.1 Cinsiyet Dağılımı 30

Grafik 2.1.2 İş Durumu 30

Grafik 2.1.3 Anne / Baba Yaşıyor mu? 31

Grafik 2.1.4 Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı? 32

Grafik 2.1.5 Aile İçinde Şiddet Var mı? 32

Grafik 2.1.6 Medeni Durumu 32

Grafik 2.1.7 İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu 32

Grafik 2.1.8 Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş 33

Grafik 2.1.9 Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı? 33

Grafik 2.1.10 Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli 33

Grafik 2.1.11 Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi? 34

Grafik 2.1.12 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlükle Karşılaştı mı? 35

Grafik 2.1.13 Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı? 35

Grafik 2.1.14 Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?.....35
Grafik 2.1.15 Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?.....36
Grafik 2.1.16 Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?.....36
Grafik 2.2.1 Cinsiyet Dağılımı..... 38
Grafik 2.2.2 İş Durumu 38
Grafik 2.2.3 Anne / Baba Yaşıyor mu? 39
Grafik 2.2.4 Anne ve Baba Birliktelik Durumu.....39
Grafik 2.2.5 Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı? 40
Grafik 2.2.6 Aile İçinde Şiddet Var mı? 40
Grafik 2.2.7 Medeni Durumu 40
Grafik 2.2.8 İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu..... 40
Grafik 2.2.9 Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş..... 41
Grafik 2.2.10 Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?..... 41
Grafik 2.2.11 Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli 41
Grafik 2.2.12 Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?.....42
Grafik 2.2.13 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlükle Karşılaştı mı?.....43
Grafik 2.2.14 Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı? 43
Grafik 2.2.15 Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi? 43
Grafik 2.2.16 Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?.....44
Grafik 2.2.17 Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü? 44
Grafik 2.3.1 İş Durumu.....46
Grafik 2.3.2 Anne / Baba Yaşıyor mu? 47
Grafik 2.3.3 Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı? 48
Grafik 2.3.4 Aile İçinde Şiddet Var mı? 48
Grafik 2.3.5 Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş..... 48
Grafik 2.3.6 Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?.....49
Grafik 2.3.7 Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli.....49
Grafik 2.3.8 Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi? 50
Grafik 2.3.9 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlükle Karşılaştı mı?..... 51
Grafik 2.3.10 Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?..... 51
Grafik 2.3.11 Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?..... 51
Grafik 2.3.12 Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü? 52
Grafik 2.3.13 Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?.....52

TABLOLAR

BÖLÜM 1: MADDE KULLANICILARI GENEL PROFİL ANALİZİ

Tablo 1.1 İkamet Yeri..... 16
Tablo 1.2 Öğrenim Durumu 16
Tablo 1.3 İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı.....17
Tablo 1.4 Anne ve Baba Birliktelik Durumu.....17
Tablo 1.5 Kiminle Birlikte Yaşıyor? 18
Tablo 1.6 Anne / Baba Meslek Dağılımı..... 18
Tablo 1.7 Medeni Durumu 20
Tablo 1.8 İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu.....20
Tablo 1.9 İlk Denenen Uyuşturucu Madde..... 21
Tablo 1.10 Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde 21
Tablo 1.11 Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı 22
Tablo 1.12 Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor? 22
Tablo 1.13 Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni..... 23
Tablo 1.14 Tedavi Olmak İstiyor mu? 23
Tablo 1.15 Uyuşturucu Madde Kullanım Sıklığınız?..... 24
Tablo 1.16 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı?..... 24
Tablo 1.17 Aile Fertlerinizden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?..... 25
Tablo 1.18 Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü? 26

BÖLÜM 2: MADDE KULLANICILARI ÖZEL PROFİL ANALİZLERİ

Tablo 2.1.1 İkamet Yeri..... 30
Tablo 2.1.2 Öğrenim Durumu..... 30
Tablo 2.1.3 İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı..... 31
Tablo 2.1.4 Anne ve Baba Birliktelik Durumu 31
Tablo 2.1.5 Kiminle Birlikte Yaşıyor?..... 31
Tablo 2.1.6 Anne / Baba Meslek Dağılımı..... 31
Tablo 2.1.7 Anne / Baba Öğrenim Durumu 32
Tablo 2.1.8 İlk Denenen Uyuşturucu Madde 33
Tablo 2.1.9 Şu An Kullanılan Uyuşturucu Madde.....33
Tablo 2.1.10 Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı 34
Tablo 2.1.11 Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor? 34
Tablo 2.1.12 Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni 34

Tablo 2.1.13 Tedavi Olmak İstiyor mu? 35
Tablo 2.1.14 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı? 35
Tablo 2.1.15 Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Aile Fertlerinizden İlk Kim Öğrendi? 36
Tablo 2.1.16 Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü? 36
Tablo 2.2.1 İkamet Yeri 38
Tablo 2.2.2 Öğrenim Durumu 38
Tablo 2.2.3 İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı 39
Tablo 2.2.4 Kiminle Birlikte Yaşıyor? 39
Tablo 2.2.5 Anne / Baba Meslek Dağılımı 39
Tablo 2.2.6 Anne / Baba Öğrenim Durumu 40
Tablo 2.2.7 İlk Denenen Uyuşturucu Madde 41
Tablo 2.2.8 Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde 41
Tablo 2.2.9 Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı 42
Tablo 2.2.10 Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor? 42
Tablo 2.2.11 Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni 42
Tablo 2.2.12 Tedavi olmak ister misiniz? 43
Tablo 2.2.13 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı? 43
Tablo 2.2.14 Aile Fertlerinden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi? 44
Tablo 2.2.15 Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü? 44
Tablo 2.3.1 İkamet Yeri 46
Tablo 2.3.2 Öğrenim Durumu 46
Tablo 2.3.3 İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı 46
Tablo 2.3.4 Anne ve Baba Birliktelik Durumu 47
Tablo 2.3.5 Kiminle Birlikte Yaşıyor? 47
Tablo 2.3.6 Anne / Baba Meslek Dağılımı 47
Tablo 2.3.7 Anne / Baba Öğrenim Durumu 47
Tablo 2.3.8 Medeni Durumu 48
Tablo 2.3.9 İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu 48
Tablo 2.3.10 İlk Denenen Uyuşturucu Madde 49
Tablo 2.3.11 Şu An Kullanılan Uyuşturucu Madde 49
Tablo 2.3.12 Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı 50
Tablo 2.3.13 Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor? 50
Tablo 2.3.14 Uyuşturucu Maddeye Başlama 50
Tablo 2.3.15 Tedavi Olmak İstiyor mu? 50
Tablo 2.3.16 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı? 51
Tablo 2.3.17 Aile Fertlerinden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi? 51
Tablo 2.3.18 Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü? 52

ÖNSÖZ

Madde kullanımı, günümüzün en önemli küresel sorunlarından biri olarak, yalnızca bireyleri değil; aileleri, toplumları ve kamu düzenini derinden etkileyen çok boyutlu bir tehdittir. Bağımlılığa yol açan bu süreç, aynı zamanda tedavi edilebilir bir hastalık olarak kabul edilmekle birlikte, nörolojik etkileri nedeniyle bireyin çeşitli suçlara karışma riskini artırmakta, toplum sağlığına etkilerinin yanı sıra ciddi bir güvenlik sorunu haline gelmektedir.

Bu çok yönlü tehdide karşı yürütülen mücadele, üç temel unsurdan oluşmaktadır: Uyuşturucu arzının engellenmesine yönelik kolluk faaliyetleri; birey ve toplumu bilinçlendirmeyi hedefleyen önleme ve eğitim çalışmaları; bağımlı bireylerin tedavi edilerek topluma yeniden kazandırılmasını amaçlayan rehabilitasyon süreçleri. Bu üç ayağın birbirinden bağımsız düşünülmeden, eşgüdüm içinde ve bütüncül bir yaklaşımla yürütülmesi, mücadelenin etkinliği açısından büyük önem arz etmektedir.

Uyuşturucu ile mücadelede başarıya ulaşmak, yalnızca arzı önlemekle ya da bireyi tedavi etmekle mümkün değildir. Sorunun kaynağını, yayılma dinamiklerini ve etkilediği birey profillerini doğru analiz etmek, alınacak önlemlerin niteliğini ve uygulanabilirliğini doğrudan etkilemektedir.

Bu bağlamda, uyuşturucu suçlarına karışan bireylerin sosyo-demografik, psikolojik ve suç geçmişine dair verilerin analiz edilmesi bilim temelli ve sürdürülebilir politikaların geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın temel amacı, uyuşturucu suçlarına karışmış bireylerin profilini ortaya koyarak, önleme, müdahale ve iyileştirme süreçlerine hedef odaklı planlamaların yapılmasını sağlayarak kurumlar arası iş birliğini güçlendiren, stratejik ve veriye dayalı bir mücadele anlayışına katkı sunmaktır.

Teşekkür;

Bu çalışmanın hazırlanmasında desteklerini esirgemeyen, verilerin temininde ve analiz sürecinde katkı sağlayan tüm Kolluk Kuvveti ve özelde Narkotik personeline teşekkür eder, çalışmanın her aşamasında yol gösterici olan değerli akademisyenlere şükranlarımızı sunarız.

NSB

GİRİŞ

Sorunun tespiti ve çözüm önerileri geliştirilebilmesi, arz, önleme/eğitim ve tedavi/rehabilitasyon faaliyetlerinin amaca uygun şekilde yürütülebilmesi için uyuşturucu suçlarına karışan kişilerin profilinin çıkarılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Bu önceliklerden yola çıkılarak Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Başkanlığı tarafından, İçişleri Bakanlığının 25.01.2018 tarihli onayıyla NARKOLOG isimli bir proje başlatılmıştır. Proje kapsamında illerimizde haklarında uyuşturucu suçlarından dolayı işlem yapılan kişilere gönüllülük esasına göre NARKOFORM adıyla bir anket uygulanmaktadır.

Çalışmanın Amacı

Uyuşturucu suçlarının arkasında yatan nedenlerin ve risk faktörlerinin belirlenmesi yoluyla, uyuşturucu maddelerin arzı, madde kullanımı, bağımlılığı, tedavi ve rehabilitasyon alanlarında yaşanan sorunlarla daha güçlü ve etkin biçimde mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmanın Kapsamı

Çalışma 2025 yılını kapsamaktadır. 81 ilimizde İl Emniyet Müdürlüklerinin adli birimleri tarafından uyuşturucu suçlarından dolayı soruşturma gören şüpheliler evreni oluşturmaktadır. Anketimiz, şüpheliler hakkında yürütülen adli işlemler tamamlandıktan sonra ve tamamıyla gönüllülük esasına göre uygulanmaktadır.

Türkiye genelinde Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından 2025 yılında, uyuşturucu suçlarından dolayı 325.127 şüpheliye adli işlem yapılmıştır. Söz konusu şüphelilerin, 27.679'una (%8,5) anket uygulanmıştır ve raporlamada mükerrer veriler hariç tutulmuştur. Bu rapordaki bulgular, ''Hayatının herhangi döneminde madde kullandığını beyan eden'' 19.155 kişinin verileriyle hazırlanarak çıkarılmıştır.

NARKOFORM'ların Hazırlık ve NARKOLOG'ların Eğitim Süreci

- Literatürde kullanılan anket ve ölçekler incelenerek, 2 bölüm ve 77 soru halinde bir anket formu oluşturulmuştur.
- Anketin amaca yönelik işlevselliğini ölçebilmek adına, 07 – 16 Şubat 2018 tarihleri arasında iki dönem halinde ve Ankara Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğünde (96) şüpheliye pilot çalışma yapılmıştır.
- 27.02.2018 tarihinde yapılan 32. TUBİM Bilim Kurulu toplantısında söz konusu formun düzenlenecek eğitimler akabinde 81 ilde uygulanmasına karar verilmiştir.
- Proje başlangıcından günümüze kadar, Başkanlık ve 81 il ve narkotik biriminde çalışan toplam 325 personele anketleri uygulamak üzere NARKOLOG eğitimi verilmiştir.

NARKOFORM'un Uygulanması

- Anket formlarının etkin bir biçimde değerlendirilmesi amacıyla bir yazılım tasarlanarak, POL-NET Bağlantılı Tablet-PC'lere yüklenmiştir.
- Sistemi verimli şekilde kullanabilmek ve hata payını asgari düzeye indirebilmek amacıyla Ankara'da 1 haftalık yazılım deneme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.
- 06.06.2018 tarihi itibarıyla NARKOFORM'ların uygulanmasına geçilmiştir. 24 saat esasına göre tabletler üzerinden doldurulan formlar, POL-NET üzerinden çevrimiçi olarak Başkanlığa iletilmektedir.

Bu raporda; başta uyuşturucunun arzıyla mücadele eden kolluk birimlerimize, bunun yanında önleme/eğitim ve tedavi/rehabilitasyon faaliyeti yürüten kurumlarımıza ve konuyla ilgili yapılan akademik çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülen analiz sonuçları sunulmuştur.

BÖLÜM 1

MADDE KULLANICILARI GENEL PROFİL ANALİZİ

BÖLÜM 1: MADDE KULLANICILARI GENEL PROFİL ANALİZİ

Çalışma 2025 yılını kapsamaktadır. Bu rapordaki bulgular, "Hayatının herhangi döneminde madde kullandığını beyan eden" 19.155 kişinin verileriyle hazırlanarak çıkarılmıştır.

→ Cinsiyet Dağılımı

Uyuşturucu suçları, erkek egemen bir suç türüdür. Polis tarafından gözaltına alınan şüpheliler bakımından kadınların bu suçtan daha uzak olduğu söylenebilir.

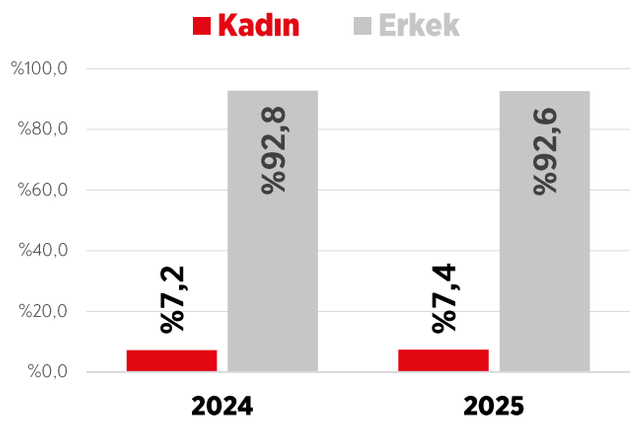
Örneklemin cinsiyetine baktığımızda, %92,6'sı erkek, %7,4'ü ise kadınlardan oluşmaktadır.

Suç türlerine göre cinsiyet yüzdelerine bakıldığında;

- TCK 188 suçlarından işlem görenlerin %8,5'i
- TCK 190 suçlarından işlem görenlerin %13,1'i ve
- TCK 191 suçlarından işlem görenlerin %6,9'u kadındır.

2025 yılında; bir önceki yıla göre örneklemin cinsiyeti bakımından kadınlarda artış gözlemlenmiştir.

Grafik 1.1 Cinsiyet Dağılımı

→ İkamet Yeri

Son beş yılda en uzun ikamet ettiğiniz yer sorusuna %80,2'si il merkezi/ilçe merkezi cevabını vermiştir. Bu oran bir önceki yıl %83,6 ile kısmi bir düşüş gözlemlenmiştir. Ancak her iki yılda da çoğunluğun kent merkezinde yaşadığı dikkate alındığında, uyuşturucu sorununun çevresel etkileşimin yoğun olduğu kentsel alanlarda daha yaygın görüldüğü söylenebilir.

Tablo 1.1 İkamet Yeri

İkamet Yeri	2024	2025
İl Merkezi – İlçe Merkezi	83,6	80,2
İlçe	15,0	18,7
Köy	1,2	0,9
Kasaba	0,2	0,2

→ Öğrenim Durumu

Örneklemin eğitim durumlarına bakıldığında %40'ı lise ve üzeri öğrenim düzeyine sahiptir. Bu oran 2024'te %37'dir. Literatürde, uyuşturucu suçlarına karışan bireylerin genellikle daha düşük eğitim düzeyine sahip olduğu belirtilmektedir. NARKOLOG bulguları da bu eğilimi desteklemektedir. Bununla birlikte, eğitim düzeyi ile uyuşturucu suçlarına karışma arasındaki ilişkinin çok boyutlu olduğu ve tek başına nedensel bir ilişki kurmak için yeterli olmadığı değerlendirilmektedir.

Tablo 1.2 Öğrenim Durumu

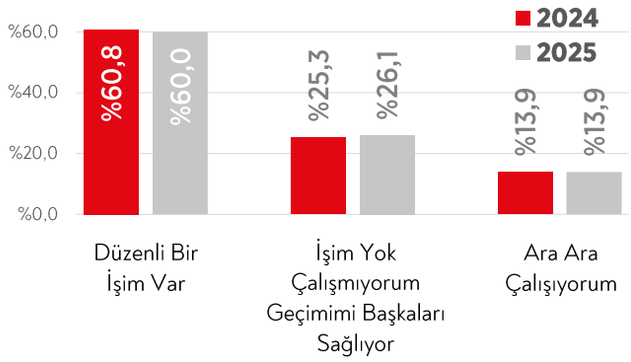
Öğrenim Durumu	2024	2025
Lise Mezunu	33,2	36,2
Ortaokul ve Dengi Okul mezunu	36,5	35,6
İlkokul Mezunu	24,1	22,3
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	3,7	3,6
Okumaz-Yazmaz	1,1	1,1
Okuryazarım (Mezun Değil)	1,3	1,0
Yüksek Lisans - Doktora Mezunu	0,1	0,2

→ İş Durumu

Düzenli bir işim var diyenlerin (11.501 kişi) oranı %60'dır.

İşsizlik önemli bir sorun alanı olmakla birlikte, bu durumun madde kullanımı açısından tek başına doğrudan belirleyici bir risk faktörü olarak değerlendirilmemesi gerektiği düşünülmektedir.

Grafik 1.2 İş Durumu

→ İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı

Örneklemin iş durumuna göre meslek dağılımında, ''Düzenli bir işim var'' ve ''Ara ara çalışıyorum'' diyen kişilerde en sık görülen meslek tabloda sunulmuştur.

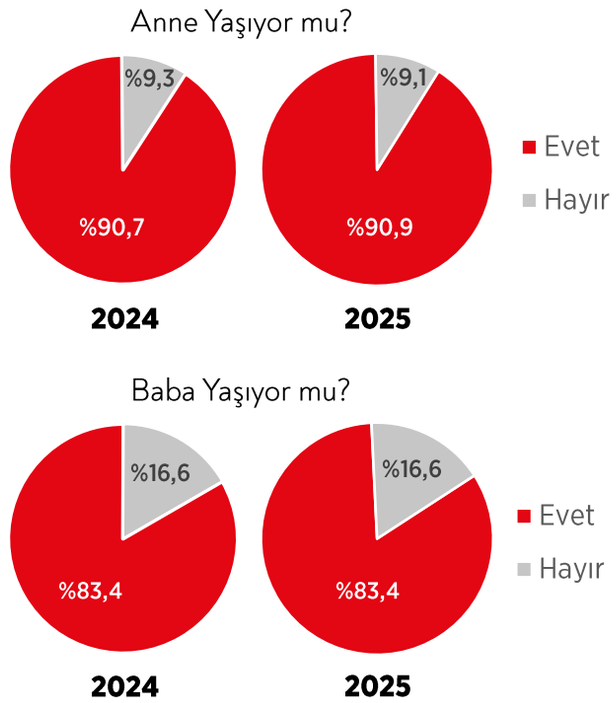
Tablo 1.3 İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı

Meslek	2024	2025
İşçi	13,4	14,3
İnşaatçı	7,3	8,4
Esnaf	4,1	4,7
Garson	3,9	3,7
Şoför	3,0	3,6
Oto Tamirci	3,0	2,9
Seyyar Satıcı	2,5	2,4
Çiftçi	1,9	2,1
Kurye	1,6	2,1
Tesisatçı	1,7	2,0
Boyacı	1,9	1,9
Hurdacı	2,7	1,8
Fırıncı	1,9	1,8
Taksici	1,8	1,8
Mobilyacı	1,6	1,6
Kaynakçı	1,4	1,4
Temizlik Şirketi	2,0	1,3
Fabrika İşçisi	2,6	1,2
Tekstilci	1,1	1,2
Diğer Meslekler	40,6	39,8

→ Anne / Baba Yaşıyor mu?

Örneklemin anne ve babalarının hayatta olma durumu grafiklerde gösterilmiştir.

Grafik 1.3 Anne / Baba Yaşıyor mu?

→ Anne / Baba Birliktelik Durumu

Örneklemin %71,9'unun anne ve babası birlikte yaşamaktadır.

Anne veya babası ölen, boşanmış olan, ayrı yaşayan veya soruya cevap vermek istemeyenlerin oranı %28,1'dir.

Tablo 1.4 Anne ve Baba Birliktelik Durumu

Birliktelik Durumu	2024	2025
Birlikte yaşıyorlar	72,9	71,9
Annem/babam öldü	15,7	15,4
Ayrı yaşıyorlar/boşandılar	7,4	8,1
Cevap vermek istemiyorum	3,9	4,5
Çok eşli	0,1	0,1

→ Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Örneklemin %87'ünün aile fertleriyle[1] birlikte yaşamaktadır. Bir önceki yıla göre kısmi artış mevcuttur.

Suç türüne göre aile fertleriyle yaşayanların oranlarının;

- 2313 SKM suçlarından işlem görenlerde %85,3,
- TCK 188 suçlarından işlem görenlerde %85,1,
- TCK 190 suçlarından işlem görenlerde %86,8 ve
- TCK 191 suçlarından işlem görenlerde %87,7 olduğu görülmektedir.

Ayrıca medeni durumu bekar olan kişilerde aile fertleriyle yaşayanların oranlarını incelediğimizde;

- TCK 188 suçlarından işlem gören bekar kişilerin %86,4'ü,
- TCK 191 suçlarından işlem gören bekar kişilerin ise %88,2'sinin aile fertleriyle birlikte yaşadığı ortaya çıkmıştır.

Örneklemin ortalama 3 kardeş sayısına sahip olduğu görülmektedir. Kardeş sayısına kişinin kendisi dahildir.

TÜİK verilerine göre hane halkı ortalama çocuk sayısı 3,1'dir.

[1]Aile fertleri ifadesi; anne, baba, eş ve kardeşin biri veya birkaçını betimlemek için kullanılmıştır.

Tablo 1.5 Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Kiminle Birlikte Yaşıyor?	2024	2025
Aile Fertleri	86,1	87,0
Yalnız	9,2	8,4
Ev arkadaşı/ları	2,7	2,6
Sevgili/Partner	1,2	1,0
Akraba	0,4	0,5
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,3	0,4
Oda arkadaşı (Devlet/Özel/Vakıf Yurdu)	0,1	0,1

→ Anne / Baba Meslek Dağılımı

Anne/baba meslek dağılımlarında en sık görülen 4 meslek tabloda sunulmuştur.

Anne mesleği incelendiğinde, madde kullananların annelerinin çoğunlukla ev hanımı olduğu görülmektedir.

Örneklemin %89,3'ünün annesinin "Ev hanımı" olması, literatürde ön kabul olan "çalışan ailelerin çocuklarının madde kullanımında daha çok risk altında olduğu" görüşüyle uyuşmamaktadır.

Babaların %79,3'ünün düzenli bir geliri olduğu söylenebilir.

Tablo 1.6 Anne / Baba Meslek Dağılımı

Anne Mesleği	2024	2025
Ev Hanımı	87,8	89,3
Emekli	1,9	1,8
İşçi	1,2	1,3
Çiçekçi	1,1	0,7
Diğer Meslekler	8,0	6,9

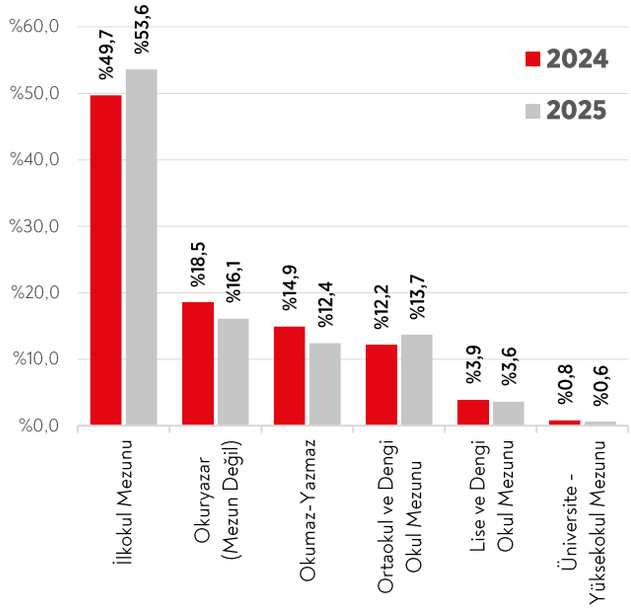
Baba Mesleği	2024	2025
Emekli	24,6	26,5
Düzenli İşi Yok	13,8	13,4
Esnaf	9,9	9,6
İşsiz (Çalışmıyor)	7,2	7,3
Diğer Meslekler	44,5	43,2

→ Anne Öğrenim Durumu

Anne öğrenim durumu incelendiğinde;

- Annelerde "lise ve üzeri" eğitim düzeyi %4,2'dir.
- Oranlar, örneklemin eğitim durumuna göre daha düşük olduğu değerlendirilmektedir.

Grafik 1.4 Anne Öğrenim Durumu

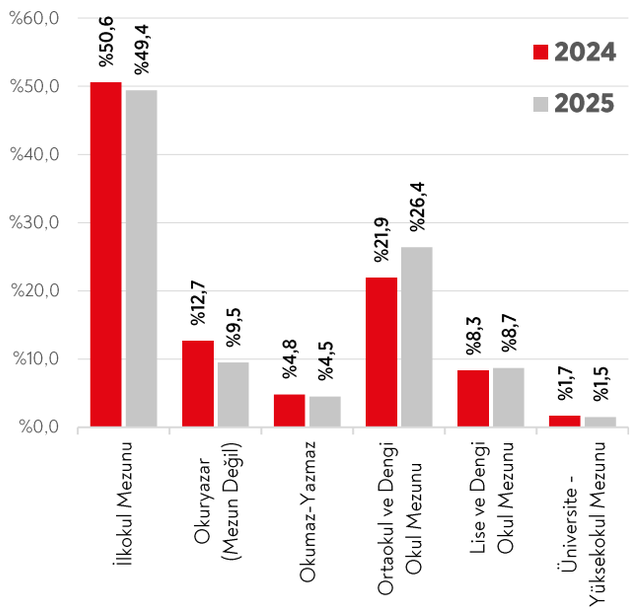

→ Baba Öğrenim Durumu

Baba öğrenim durumları incelendiğinde;

- Babalarda "lise ve üzeri" eğitim düzeyi %10,2'dir.
- Oranlar, örneklemin eğitim durumuna göre daha düşük olduğu değerlendirilmektedir.

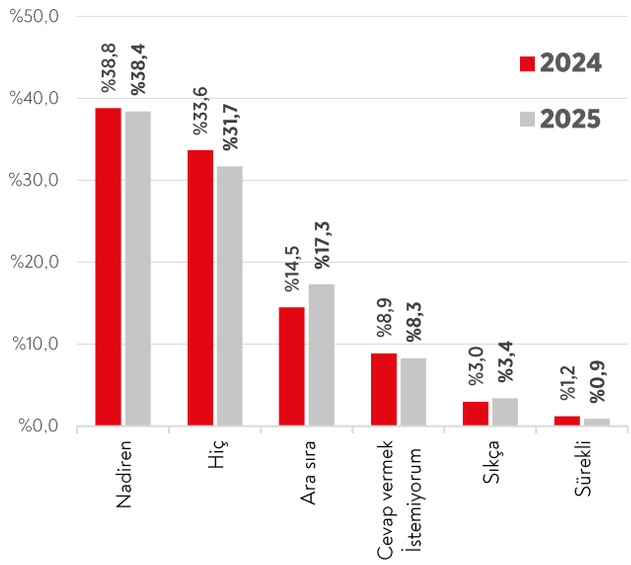
Grafik 1.5 Baba Öğrenim Durumu

→ Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?

Örnekleme anne ve baba arasında şiddet yaşanıp yaşanmadığı sorulmuştur. %31,7'lik oran hiç şiddet yaşanmadığını ifade etmiştir.

Grafik 1.6 Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?

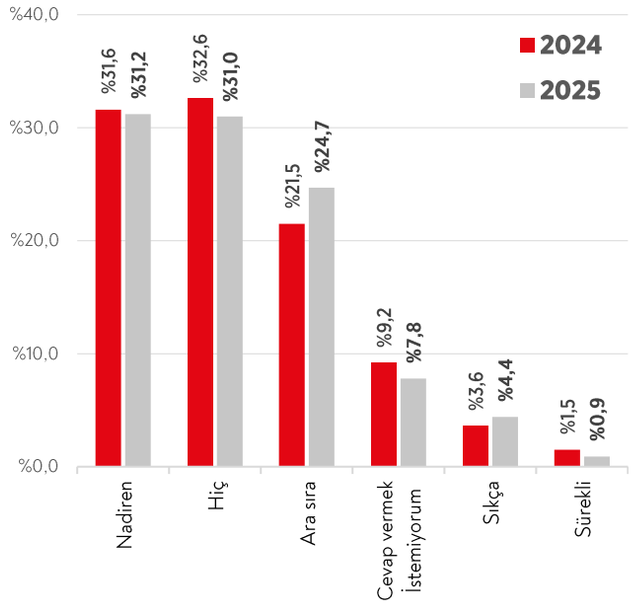

→ Aile İçinde Şiddet Var mı?

"Aile içinde şiddet var mı?" sorusuna %31'lik oranında "Hiç" cevabı verilmiştir.

Literatürde parçalanmış veya ilişki ve iletişimin düzgün yürümediği ailelere mensup çocuklarda, uyuşturucu kullanma riskinin yüksek olduğu ifade edilmektedir. 2025 yılında bu soruya verilen cevaplar literatürü kısmen doğrulamaktadır.

Grafik 1.7 Aile İçinde Şiddet Var mı?

→ Medeni Durumu

Örneklemin mevcut medeni durumunu incelendiğinde;

- %59,8'i bekar, %28,6'sı ise evlidir.
- %34,4'ünün çocuğu vardır.

Mevcut medeni durumu "Bekar" olan kişiler suç türüne göre incelendiğinde ise;

- TCK 188 suçlarından işlem görenlerin %56,8'i,
- TCK 190 suçlarından işlem görenlerin %55,3'ü,
- TCK 191 suçlarından işlem görenlerin %61'i ve2313 SKM suçlarından işlem görenlerin %20,6'sının bekar olduğu görülmektedir.

Tablo 1.7 Medeni Durumu

Medeni Durumu	2024	2025
Hiç evlenmedim	57,6	59,8
Evliyim	30,0	28,6
Boşandım	12,0	11,4
Eşim öldü	0,4	0,2

→ İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu

İlk kez madde kullanmaya başladığındaki medeni durum değerlendirildiğinde, bekarların hedef olma potansiyelinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

TÜİK verilerine göre; hiç evlenmeyen kişilerin oranı %28,9 seviyesindedir. Bu oran, örneklemin mevcut medeni durumda %59,8 madde kullanmadan önceki medeni durumda ise %81,4'tür.

Bu durum madde kullanmaya başlama yaşıyla ilişkilendirilebilir.

Tablo 1.8 İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu

Medeni Durumu	2024	2025
Bekardım	81,4	81,4
Evliydim	16,0	16,1
Boşanmıştım	2,4	2,4
Eşim Ölmüştü	0,2	0,1

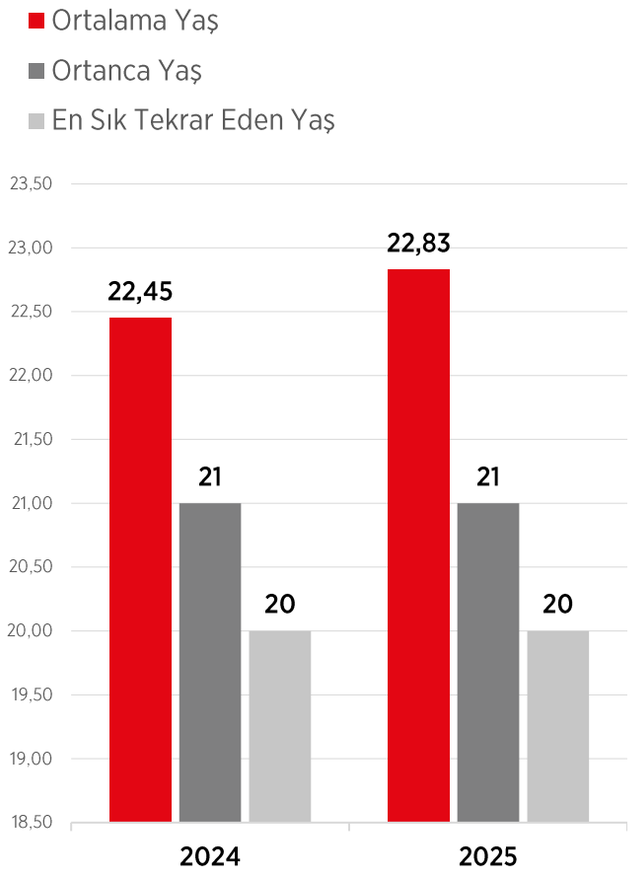
→ Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş

Uyuşturucuya başlama yaşı tüm dünyada ortalama yaş, ortanca ve en sık tekrar eden yaş değeri gibi kriterler üzerinden hesaplanmaktadır. Sınırlı sayıdaki kişilerin çok küçük veya büyük yaşlarda madde kullanmaya başladığını söylemesi genele yaygınlaştırılamaz.

2025 yılında uyuşturucuya başlama yaşı ortalama 22,83'tür. Ortanca yaş 21 ve en sık tekrar eden yaş ise 20'dir.

Uyuşturucu madde kullanmaya başlama yaşı bakımından 15-24 yaş döneminin en riskli grup olduğu söylenebilir. Bu yaş grubunda uyuşturucuya başlayanların oranı 2025 yılında %67,3 olarak ölçülmüştür (2024 yılında 67,6'dır). 2025 yılında 25 yaş üzeri yaş gruplarındaki madde kullanımına başlama oranlarında artış görülmektedir. Bunun da metamfetamin ve sentetik kannabinoidlerin (bonzai) kullanımından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 1.8 Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş

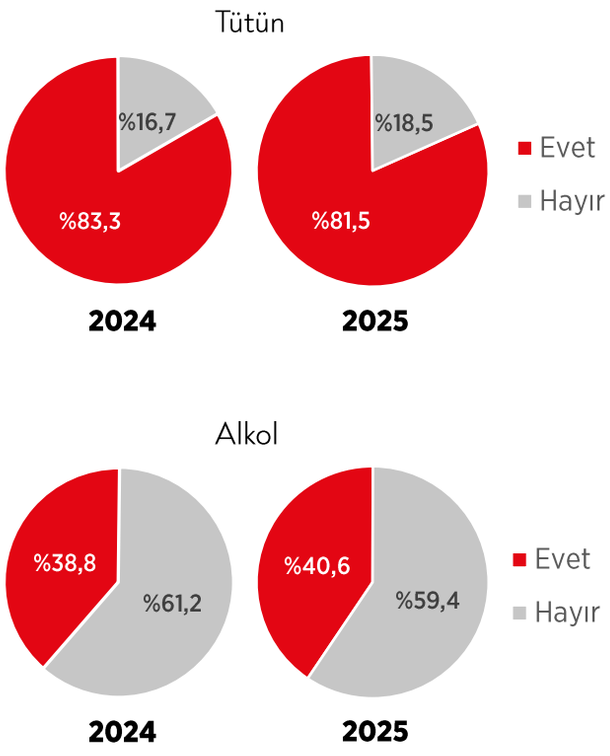
→ Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?

Örnekleme uyuşturucu madde kullanmaya başlamadan önce tütün ve alkol kullanıp kullanmadığı, kullanıyor ise kaç yaşında başladığı sorulmuştur.

Uyuşturucu öncesi tütün kullanım oranı %81,5'tir. Tütün kullanmaya başlama yaş ortalaması ise 16,9'dur.

Aynı şekilde alkol kullanım oranı %40,6'dır ve alkol kullanmaya başlama yaş ortalaması 18,58'dir.

Grafik 1.9 Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?

→ İlk Denenen Uyuşturucu Madde

İlk denenen maddeye bakıldığında, Dünyada olduğu gibi Türkiye genelinde de esrar ön plandadır.

Örneklemin %60,8'i madde kullanmaya "esrar" maddesi ile başlamıştır.

Geçtiğimiz yıla göre ilk denenen madde bakımından sentetik kannabinoid (bonzai), sentetik ecza, kokain ve captagonda artış gözlemlenmiştir.

Tablo 1.9 İlk Denenen Uyuşturucu Madde

İlk Denediği Uyuşturucu Madde	2024	2025
Esrar	65,6	60,8
Metamfetamin	15,9	14,5
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	7,4	11,8
Sentetik Ecza	6,0	8,3
Eroin	2,3	1,7
Ecstasy	1,8	1,6
Kokain	0,5	0,7
Captagon	0,4	0,5
Afyon Sakızı	0,1	0,1

→ Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde

Verilen cevaplarda ilk sırayı yine esrar (%34,1) almaktadır. Esrar maddesini %21,6 ile metamfetamin, %19,9 ile bonzai, %9,3 ile sentetik ecza izlemektedir.

Örneklemin %11'i artık madde kullanmadığını ifade etmiştir. Bu grubun %42,9'unun (908 kişi) yakalandığı anda üzerlerinde madde ele geçirilmiştir.

İlk denediği madde esrar olan kişilerde daha ağır uyuşturuculara yönelimler olduğu ve esrarın geçiş maddesi özelliği taşıdığı ifade edilebilir.

Tablo 1.10 Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde

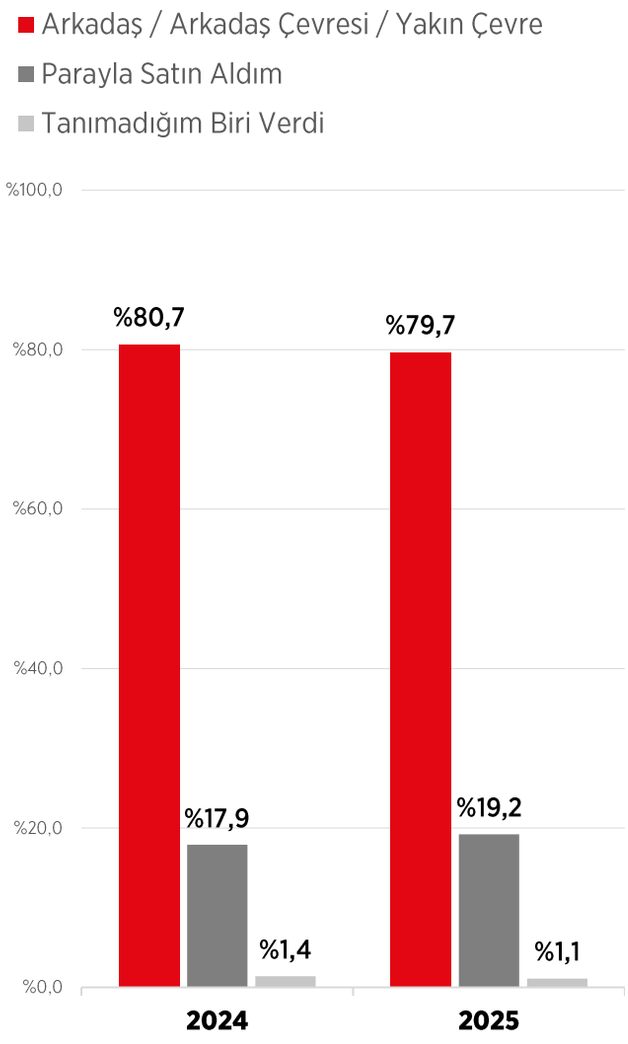
Şu An Kullanılan Uyuşturucu Madde	2024	2025
Esrar	41,0	34,1
Metamfetamin	24,8	21,6
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	12,0	19,9
Şu Anda Kullanmıyorum	9,4	11,0
Sentetik Ecza	7,3	9,3
Eroin	3,0	1,8
Ecstasy	1,2	1,0
Kokain	0,8	0,8
Captagon	0,5	0,5

→ Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli

Uyuşturucunun ilk olarak %79,7'lik oranla "Arkadaş veya yakın çevresinden[2]" temin edildiği, %19,2'lik oranla "Parayla satın alındığı" ifade edilmektedir.

[2]Yakın Çevre; aile bireyleri, akrabalar, eş veya sevgiliyi kapsamaktadır.

Grafik 1.10 Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli

→ Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı

Örneklemin %55,1'i uyuşturucu maddeyi "Kendi evinde" kullanmaktadır.

2025 yılında da madde kullanım alanlarında, kendi evinde kullanımın ön planda olduğu, kamuya açık alanlarda kullanımın ise bariz şekilde düştüğü görülmektedir. Bu durumun, özelde narkotik birimlerince ve genelde tüm Emniyet Teşkilatının yüksek özverili operasyonel çalışmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 1.11 Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı

Kullanım Alanı	2024	2025
Kendi evi	50,9	55,1
Terk edilmiş yerler/Metruk binalar	15,8	13,7
Arkadaşının evi	14,8	12,9
Araba	8,9	10,4
Park	3,2	2,5
İş Yeri	1,4	1,5
Otel/Motel/Hotel/Günübirlik Evler	1,1	1,1
Otopark	0,7	0,9
Mağara-Çadır vb. Yerler	0,5	0,4
Kahvehane/kafe vb.	0,5	0,4
Eğlence yerleri (bar, pavyon vb.)	0,6	0,3
Ev partileri	0,9	0,3
Mezarlık	0,4	0,3
Umumi Tuvalet	0,2	0,1
Okul / Kurs / Etüt Merkezi	0,1	0,1

→ Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Narkotik maddeleri kendi evinde tüketenlerin %84,1'i aile fertleriyle birlikte yaşamaktadır. Bir önceki yıla göre bu oranda yükseliş mevcuttur.

Tablo 1.12 Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?

	2024	2025
Aile Fertleri	82,8	84,1
Yalnız	12,3	11,3
Ev arkadaşı/arkadaşları	2,9	2,5
Sevgili/Partner	1,4	1,4
Akraba	0,4	0,5
Oda arkadaşı (Devlet/Özel/Vakıf Yurdu)	0,1	0,1
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,1	0,1

→ Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni

Örneklemde %35,1 oranla madde kullanmaya merak etkisi ile başlama olduğu görülmektedir. 2025 yılında da bir önceki yılda olduğu gibi merak önde gelen başlama sebebidir.

Literatürde NARKOLOG çalışmasına benzer hemen her ankette, merak ve arkadaş etkisi başlama nedenleri arasında ön plana çıkmaktadır.

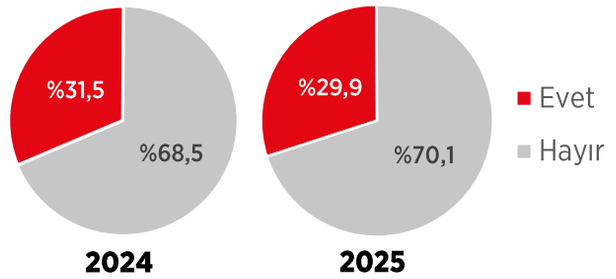
Tablo 1.13 Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni

Başlama Nedeni	2024	2025
Merak	35,3	35,1
Özenme	18,5	17,9
Kişisel Sorunlarım Nedeniyle	15,1	17,9
Arkadaş Israrı	15,5	14,3
Aile İçi Sorunlar Nedeniyle	7,6	7,6
Eğlence/Keyif	7,1	6,3
Başkaca Hastalıklar	0,7	0,8
İnternet/Sosyal Medya/Televizyon/Sinema	0,2	0,1

→ Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?

Örnekleme uyuşturucu maddeyi kendi isteği ile bırakmayı deneyip denemediği sorulmuştur. Bu yönde sonuçlar incelendiğinde örneklemin %29,9'unun madde kullanımını bırakmayı denediği görülmüştür. Bir önceki yıla göre oranda düşüş gözlemlenmiştir.

Grafik 1.11 Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?

→ Tedavi Olmak İstiyor mu?

Örnekleme madde bağımlılığı sebebiyle tedavi olmak isteyip istemediği sorulmuştur.

%45,8'i bağımlı olmadığını beyan etmiştir. Bu soruya yönelik cevaplar incelendiğinde;

- %25,6'sı tedavi olmak istediğini,
- %13,7'si kendisinin bırakabileceğini,
- %10,2'si tedavi olmak istediğini,
- %2,5'i tedavinin bir işe yaramayacağını,
- %1,2'si tedavisinin devam ettiğini,
- %1'i tedaviye ulaşmanın zor olduğunu ve maddi gücünün buna yetemeyeceğini beyan etmiştir.

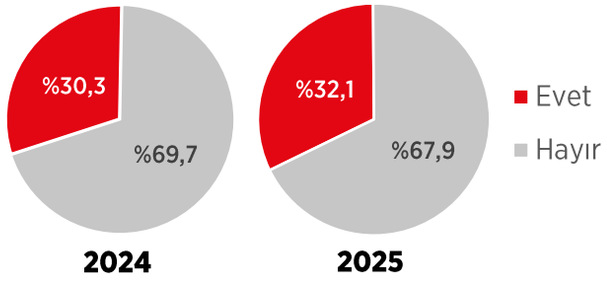
Tablo 1.14 Tedavi Olmak İstiyor mu?

Tedavi Olmak İster misiniz?	2024	2025
Bağımlı değilim	44,7	45,8
Tedavi olmak isterim	29,0	25,6
Kendim bırakabileceğimi düşünüyorum	13,0	13,7
Halimden memnunum / Tedavi olmak istemiyorum	8,7	10,2
Tedavinin işe yarayacağını düşünmüyorum	2,8	2,5
Tedavim devam ediyor	1,0	1,2
Tedaviye ulaşmak zor ve özel sektörde tedavi olacak maddi gücüm yok	0,8	1,0

→ Düzenli Kullanıyor musunuz?

Örnekleme uyuşturucu maddeyi düzenli kullanıyor musunuz sorusu yöneltilmiştir. Bu yönde sonuçlar incelendiğinde örneklemin %32,1'inin maddeyi düzenli kullandığı gözlemlenmiştir.

Grafik 1.12 Düzenli Kullanıyor musunuz?

→ Uyuşturucu Madde Kullanım Sıklığınız?

Örnekleme, uyuşturucu madde kullanım sıklığı sorulmuştur. Her ne kadar düzenli kullanıyor musunuz sorusuna evet diyenlerin oranı %32,1'lik olsa da kullanım sıklığına bakıldığında, "Günde bir kez", "Günde birden fazla" ve "Haftada birden fazla" cevaplarının oranı %53,2'dir.

Dolayısıyla kronik kullanım olarak değerlendirilebilecek bu oranlar düzenli kullanıma ve bağımlılığa işaret etmektedir. Literatürde kişiler kendilerinin bağımlılık sarmalına düşmeyeceğine inanırlar. Aileler açısından ise bu durum hane halkına madde bağımlılığını yakıştıramamak şeklinde ortaya çıkabilir.

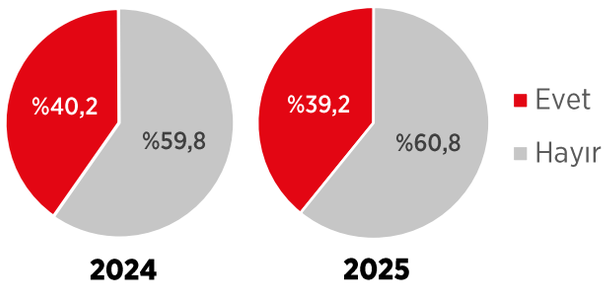
Tablo 1.15 Uyuşturucu Madde Kullanım Sıklığınız?

Kullanım Sıklığı	2024	2025
Haftada birden fazla	31,6	30,2
Haftada bir kez	18,6	18,6
Günde bir kez	12,5	12,2
Ayda birden fazla	11,3	10,8
Günde birden fazla	10,6	10,8
Ayda bir kez	7,5	8,6
Altı ayda bir kez	4,3	5,5
Altı ayda birden fazla	3,6	3,3

→ Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlükle Karşılaştı mı?

Örneklemin %39,2'si uyuşturucu madde kullandığı için sosyal güçlük çektiğini belirtmiştir.

Grafik 1.13 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlükle Karşılaştı mı?

→ Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı?

İlk sırada %71,9 oranla aile ilişkilerinin bozulduğu ifade edilmektedir.

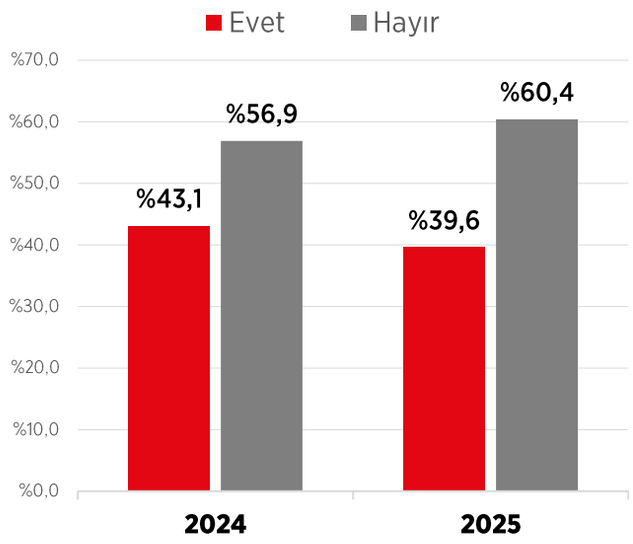
Tablo 1.16 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı?

Karşılaşılan Sosyal Güçlük	2024	2025
Aile ilişkilerim bozuldu	72,3	71,9
Arkadaşlarımla ilişkilerim bozuldu	14,9	17,9
Çevremde yalnız bırakıldım	6,8	4,8
İşten çıkarıldım/İş yerinde problem yaşadım	3,8	4,0
Fiziksel şiddete maruz kaldım	1,7	1,0
İkamet ettiğim yerden çıkarıldım / kovuldum	0,3	0,2
Okuldan atıldım	0,2	0,2

→ Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?

Örnekleme "Ailenin haberi var mı?" sorusu yöneltildiğinde %39,6'lık oranın ''Evet'' cevabını verdiği görülmüştür.

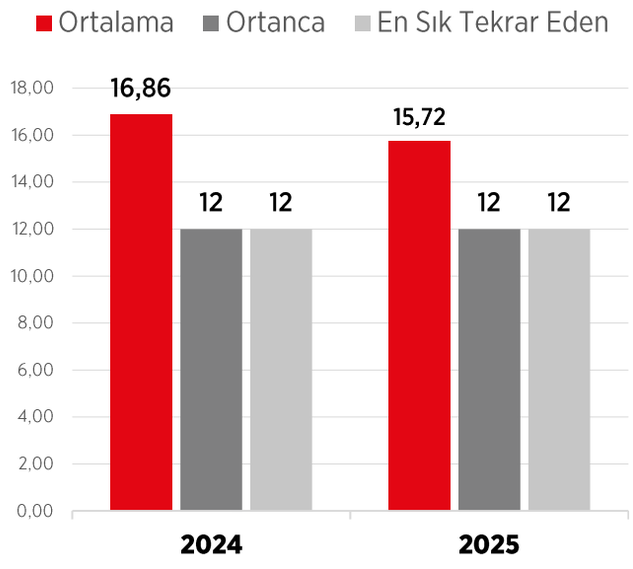
Grafik 1.14 Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?

→ Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?

Madde kullanımından haberdar olan ailelerin kaç ay sonra öğrendiği sorusuna ortalama 15,72 ay cevabı verilmiştir. Madde kullanımından ailelerin erken haberinin olması, kullanıcının bağımlılık sarmalına yakalanmasını önleyebilir.

Grafik 1.15 Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi

→ Aile Fertlerinizden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?

Örnekleme "Ailede ilk kim öğrendi?" sorusu yöneltildiğinde %57,1'lik oranla "Anne" cevabı verildiği görülmektedir.

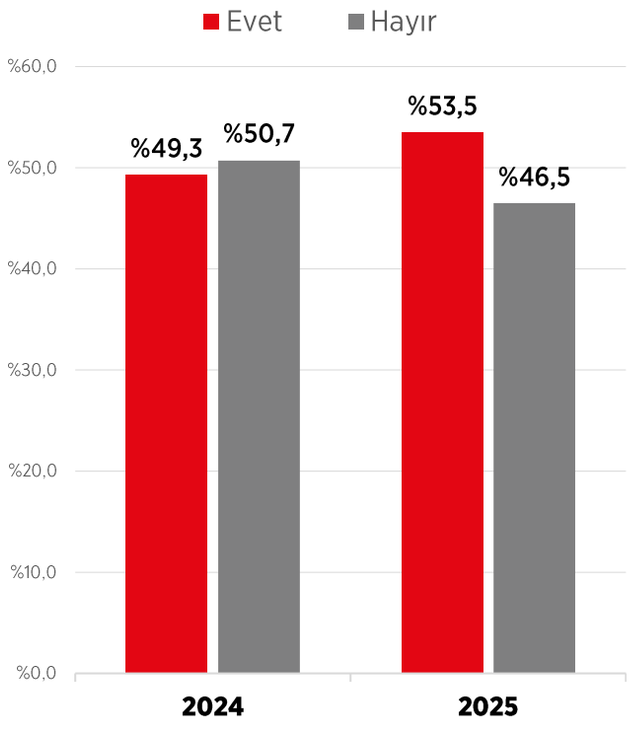
Tablo 1.17 Aile Fertlerinizden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?

Aile Ferdi	2024	2025
Anne	56,8	57,1
Eş	16,8	16,8
Baba	14,8	15,2
Kardeş	11,5	10,9

→ Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?

Örnekleme, haklarında uyuşturucu suçlarından daha önce adli işlem yapılıp yapılmadığı sorulmuş ve %53,5'i geçmişte de uyuşturucu suçlarından adli işlem gördüğünü, %46,5'i ise adli işlem görmediğini ifade etmiştir.

Grafik 1.16 Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?

→ Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?

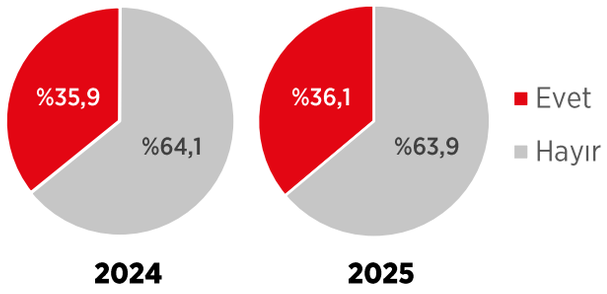
Uyuşturucu suçlarından yakalananlara, geçmişte farklı bir suçtan dolayı adli işlem görüp görmediği sorulmuştur.

Örneklemin %36,1'i haklarında farklı bir suçtan adli işlem yapıldığını ifade etmiştir.

TCK 188 ticaret suçundan hakkında adli işlem yapılan örneklemin %70,1'inin geçmişinde TCK 191 kullanım suçundan işlem yapıldığı görülmektedir. Uyuşturucu kullanıcıları ticaret suçuna da karışabilir.

Madde kullanımı sadece uyuşturucu suçlarını değil, farklı türden birçok suçu da beraberinde getirebilir.

Grafik 1.17 Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü Mü?

→ Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?

Farklı suçlardan adli işlem gördüğünü söyleyen örneklemin %55,6'sının cinayet, darp, yaralama gibi kişilere karşı suçlar, %34,8'inin ise hırsızlık, yağma gibi mala karşı suçlara karıştığı belirlenmiştir.

Tablo 1.18 Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?

Geçmişte İşlenen Suç	2024	2025
Kişilere Karşı Suçlar	53,3	55,6
Mala Karşı Suçlar	35,5	34,8
6136 SKM	10,5	9,1
3713 SKM	0,7	0,5

BÖLÜM 2

MADDE KULLANICILARI ÖZEL PROFİL ANALİZLERİ

BÖLÜM 2: MADDE KULLANICILARI ÖZEL PROFİL ANALİZLERİ

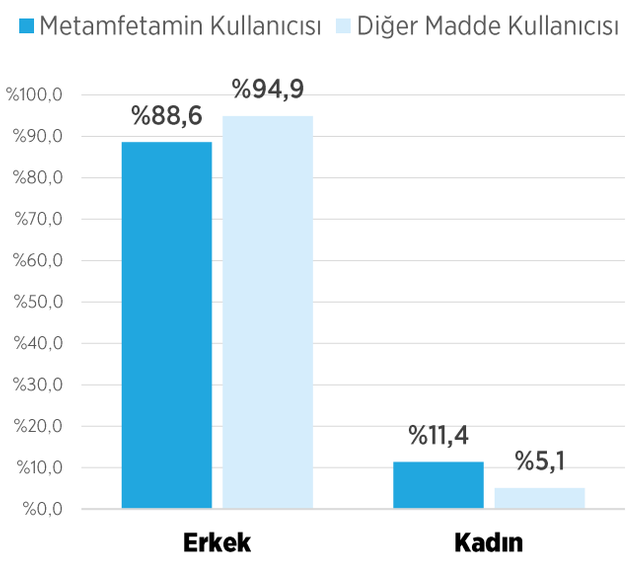
2.1 Metamfetamin Kullanıcı Profil Analizi

Çalışma 2025 yılını ve Metamfetamin kullandığını beyan eden şüpheliler evrenini kapsamaktadır.

Anketimiz, şüpheliler hakkında yürütülen adli işlemler tamamlandıktan sonra ve tamamıyla gönüllülük esasına göre uygulanmaktadır.

Rapordaki bulgular; mükerrer veriler hariç tutularak, ***"Hayatının herhangi döneminde madde kullandığını beyan eden"*** 19.155 kişiden metamfetamin kullandığını ifade eden 7.061 (%36,9) kişi ile diğer madde kullanıcılarının (12.094) kıyaslanması ile çıkarılmıştır.

Grafik 2.1.1 Cinsiyet Dağılımı

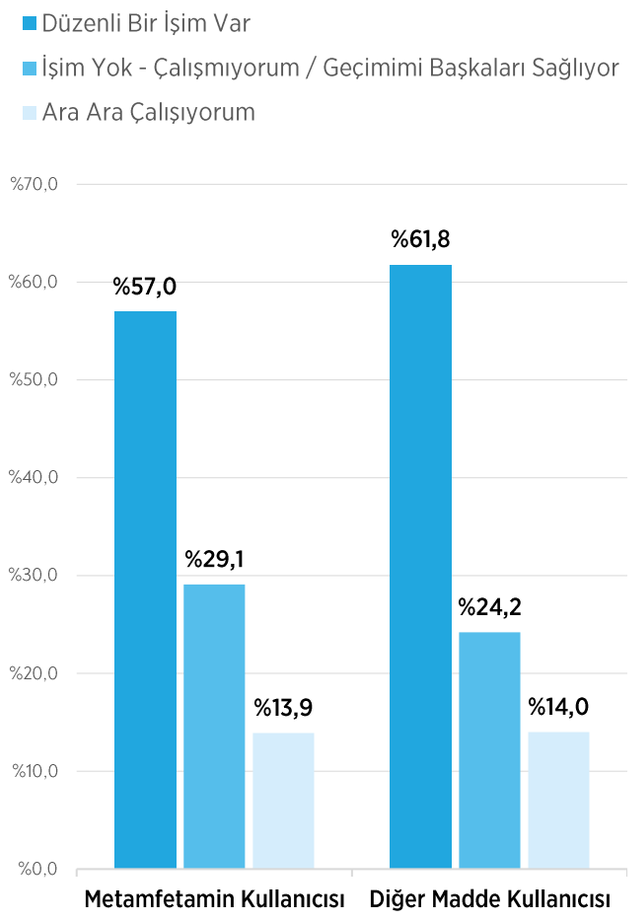
Tablo 2.1.1 İkamet Yeri

İkamet Yeri	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İl Merkezi – İlçe Merkezi	79,8	80,4
İlçe	18,9	18,6
Köy	1,0	0,8
Kasaba	0,3	0,2

Tablo 2.1.2 Öğrenim Durumu

Öğrenim Durumu	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Ortaokul ve Dengi Okul mezunu	37,3	34,5
Lise Mezunu	33,5	37,9
İlkokul Mezunu	22,9	22,0
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	3,7	3,5
Okumaz-Yazmaz	1,5	0,9
Okuryazarım (Mezun Değil)	1,0	1,0
Yüksek Lisans – Doktora Mezunu	0,1	0,2

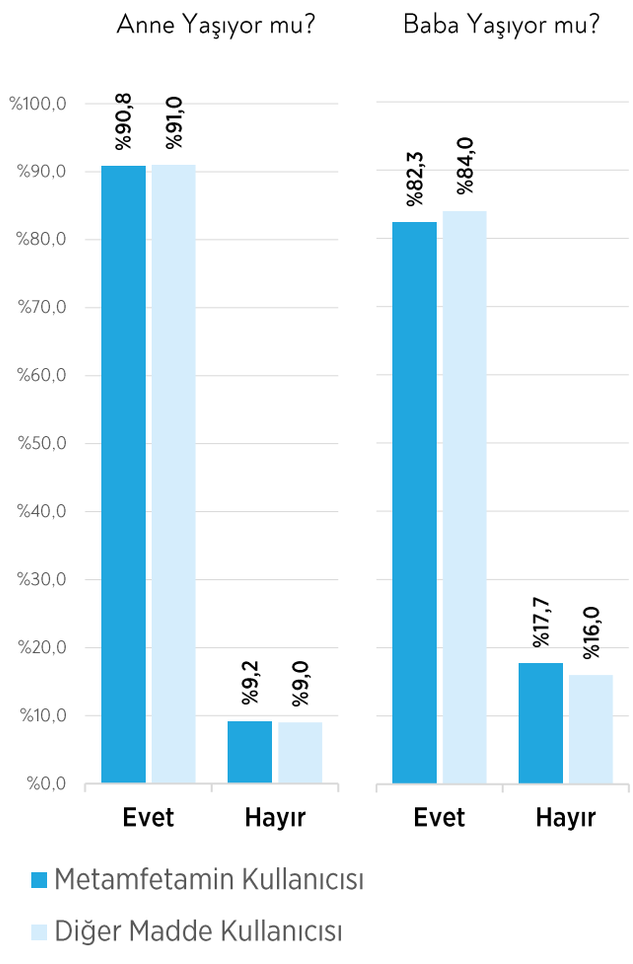
Grafik 2.1.2 İş Durumu

Tablo 2.1.3 İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı

Meslek Grupları	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
İşçi	13,4	14,8
İnşaatçı	9,5	7,9
Esnaf	4,2	4,9
Garson	3,8	3,7
Şoför	3,8	3,4
Oto Tamircisi	3,1	2,8
Çiftçi	2,4	1,9
Fırıncı	2,1	1,6
Hurdacı	2,1	1,6
Diğer Meslekler	55,6	57,4

Grafik 2.1.3 Anne / Baba Yaşıyor mu?

Tablo 2.1.4 Anne ve Baba Birliktelik Durumu

Birliktelik Durumu	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Birlikte yaşıyorlar	70,5	72,7
Annem/babam öldü	16,7	14,6
Ayrı yaşıyorlar/ boşandılar	8,8	7,7
Cevap vermek istemiyorum	3,9	4,9
Çok eşli	0,1	0,1

Tablo 2.1.5 Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Kiminle Birlikte Yaşıyor?	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Aile Fertleri	85,5	87,8
Yalnız	9,1	8,2
Ev arkadaşı/ları	2,8	2,5
Sevgili/Partner	1,6	0,6
Akraba	0,6	0,4
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,4	0,4
Oda arkadaşı (Devlet /Özel/Vakıf Yurdu)	-	0,1

Tablo 2.1.6 Anne / Baba Meslek Dağılımı

Anne Meslek	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Ev Hanımı	90,3	88,7
Emekli	1,7	1,8
İşçi	1,2	1,4
Temizlik Şirketinde	1,1	1,1
Diğer Meslekler	5,7	7,0

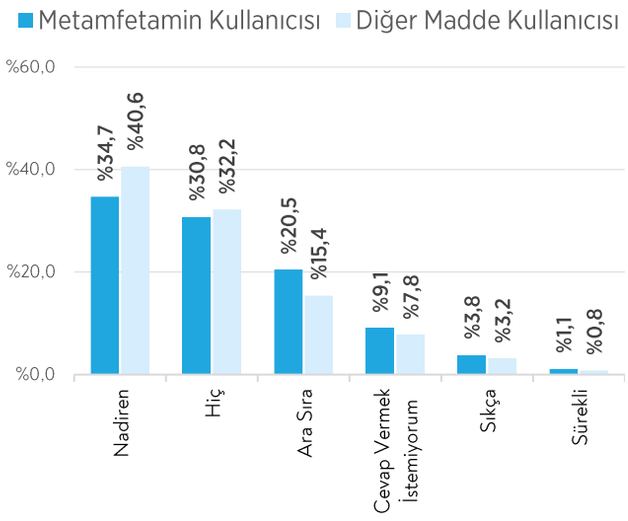
Baba Meslek	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Emekli	28,7	25,2
Düzenli İşi Yok	12,8	13,8
Esnaf	9,0	9,9
İşsiz (Çalışmıyor)	8,0	6,9
Diğer Meslekler	41,5	44,2

Tablo 2.1.7 Anne / Baba Öğrenim Durumu

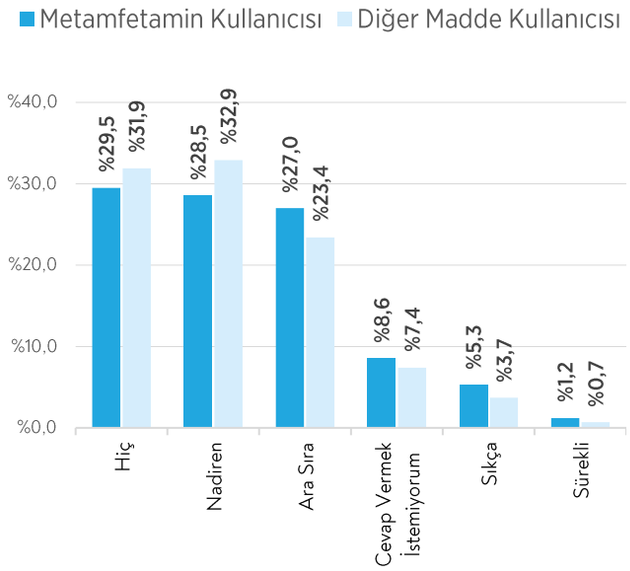
Anne Öğrenim Durumu	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
İlkokul Mezunu	53,5	53,6
Okuryazar (Mezun Değil)	16,5	15,9
Okumaz-Yazmaz	14,3	11,3
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	12,6	14,4
Lise ve Dengi Okul Mezunu	2,6	4,1
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	0,5	0,7

Baba Öğrenim Durumu	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
İlkokul Mezunu	48,3	50,0
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	25,5	26,9
Okuryazar (Mezun Değil)	10,3	9,0
Lise ve Dengi Okul Mezunu	8,7	8,7
Okumaz-Yazmaz	5,8	3,8
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	1,4	1,6

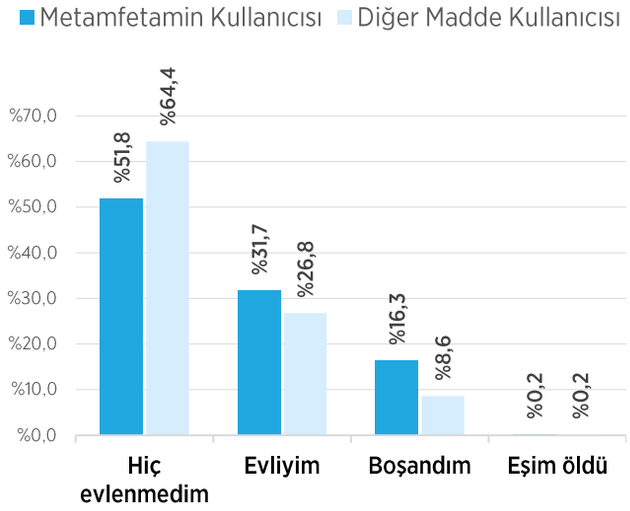
Grafik 2.1.4 Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?

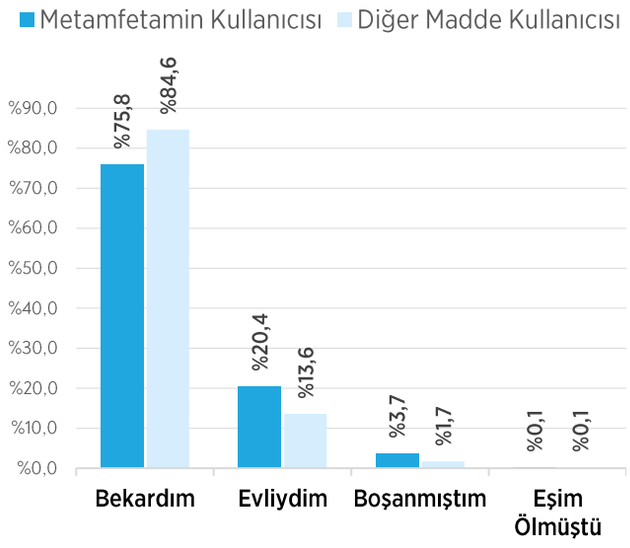
Grafik 2.1.5 Aile İçinde Şiddet Var mı?

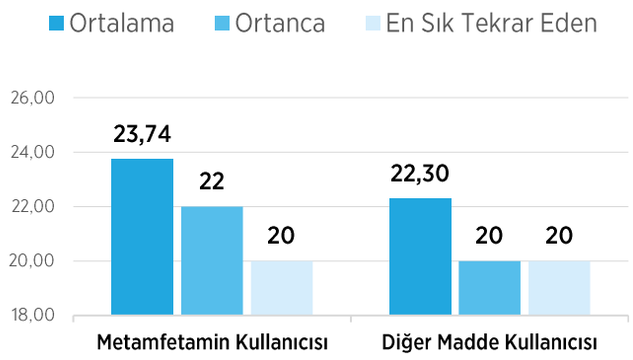
Grafik 2.1.6 Medeni Durumu

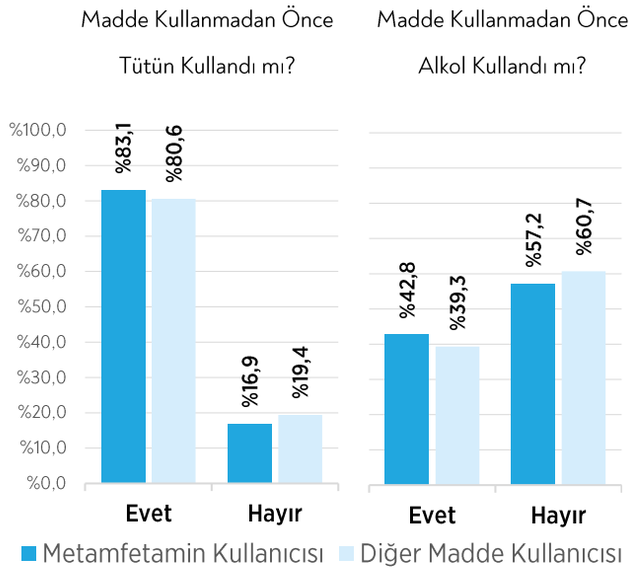
Grafik 2.1.7 İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu

Grafik 2.1.8 Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş

Grafik 2.1.9 Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?

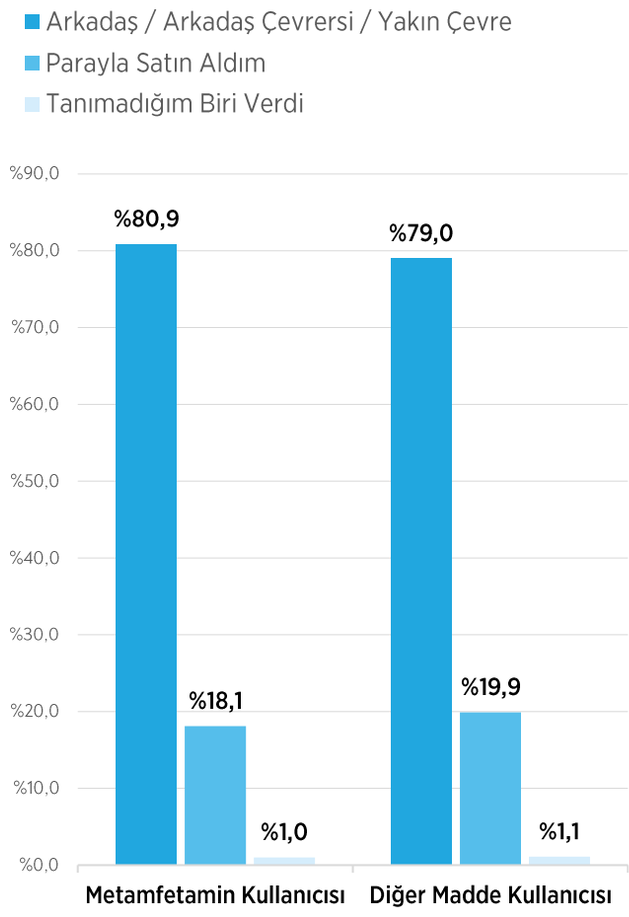
Tablo 2.1.8 İlk Denenen Uyuşturucu Madde

İlk Denediği Uyuşturucu Madde	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Esrar	50,3	67,2
Metamfetamin	39,4	-
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	4,1	16,2
Sentetik Ecza	2,3	11,8
Ecstasy	2,0	1,3
Eroin	1,4	1,8
Kokain	0,2	0,9
Captagon	0,2	0,7
Afyon Sakızı	0,1	0,1

Tablo 2.1.9 Şu An Kullanılan Uyuşturucu Madde

Hâlihazırda Kullandığı Uyuşturucu Madde	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Metamfetamin	58,5	-
Esrar	22,5	40,9
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	8,5	26,5
Şu An Kullanmıyorum	6,7	13,5
Sentetik Ecza	2,1	13,6
Eroin	1,2	2,2
Kokain	0,2	1,1
Captagon	0,2	0,7
Ecstasy	0,1	1,5

Grafik 2.1.10 Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli

Tablo 2.1.10 Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı

Uyuşturucu Madde Kullanım Alanı	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Kendi evi	56,2	54,5
Terk edilmiş yerler/ Metruk binalar	13,2	14,0
Arkadaşının evi	13,2	12,7
Araba	10,9	10,1
Park	1,5	3,1
İş Yeri	1,3	1,6
Otel/Motel/Hotel/ Günübirlik evler	1,1	1,0
Otopark	0,6	1,0
Kahvehane/kafe vb.	0,4	0,4
Mezarlık	0,4	0,2
Mağara-Çadır vb. Yerler	0,3	0,5
Ev partileri	0,3	0,3
Eğlence yerleri (bar, pavyon vb.)	0,3	0,1
Umumi Tuvalet	0,2	0,4
Okul / Kurs / Etüt Merkezi	0,1	0,1

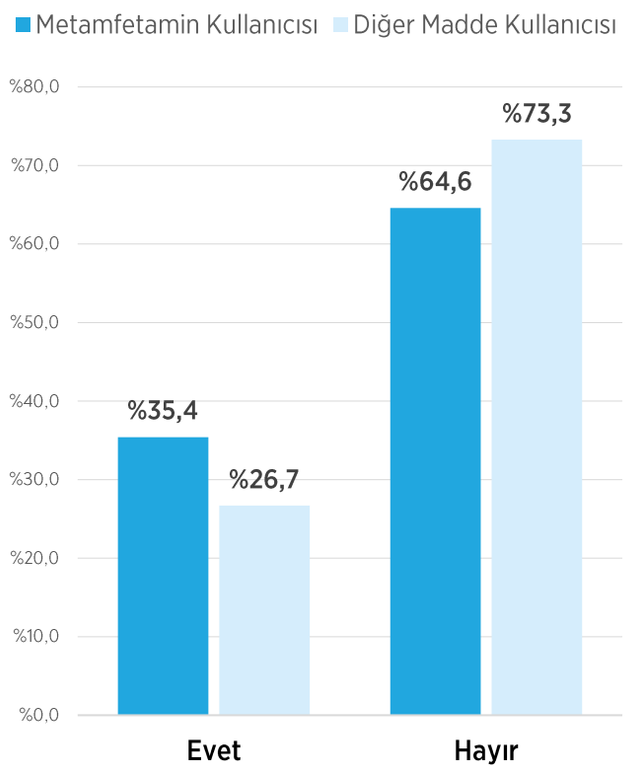
Tablo 2.1.11 Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Uyuşturucu Madde Kullanım Alanı	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Aile Fertleri	83,0	84,7
Yalnız	11,7	11,2
Ev arkadaşı/ları	2,7	2,6
Sevgili/Partner	2,0	0,9
Akraba	0,5	0,5
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,1	0,1

Tablo 2.1.12 Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni

Uyuşturucuya Başlama Nedeni	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Merak	32,2	37,1
Kişisel Sorunlarım Nedeniyle	19,8	16,7
Arkadaş Israrı	16,7	12,9
Özenme	16,2	18,9
Aile İçi Sorunlar Nedeniyle	8,9	6,7
Eğlence/Keyif	5,9	6,5
Başkaca Hastalıklar	0,2	1,1
İnternet/Sosyal Medya/Televizyon/ Sinema	0,1	0,1

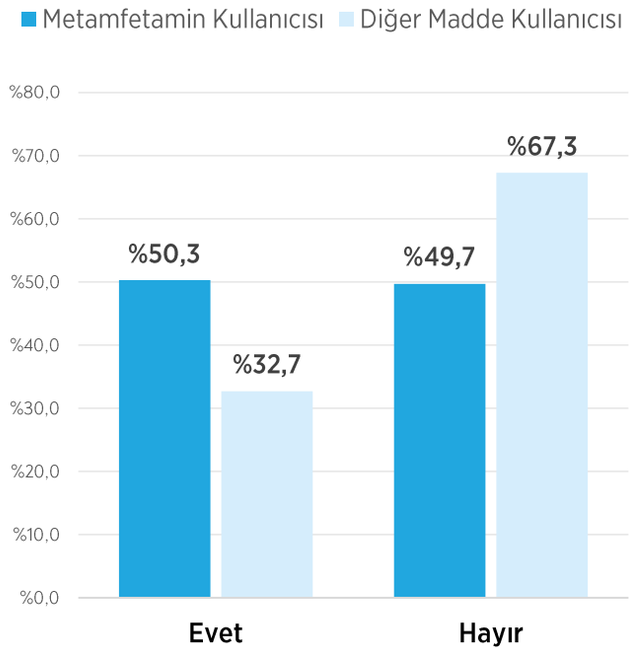
Grafik 2.1.11 Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?

Tablo 2.1.13 Tedavi Olmak İstiyor mu?

Tedavi Olmak İster misiniz?	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Bağımlı değilim	39,1	49,8
Tedavi olmak isterim	30,2	22,9
Kendim bırakabileceğimi düşünüyorum	13,5	13,8
Halimden memnunum / Tedavi olmak istemiyorum	10,8	9,8
Tedavinin işe yarayacağını düşünmüyorum	3,6	1,9
Tedavim devam ediyor	1,4	0,8
Tedaviye ulaşmak zor ve özel sektörde tedavi olacak maddi gücüm yok	1,4	1,0

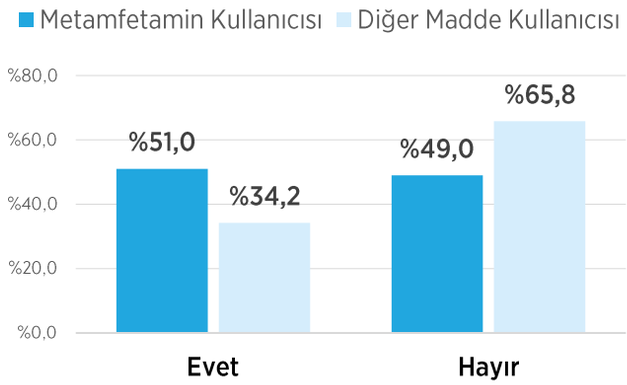
Grafik 2.1.12 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlükle Karşılaştı mı?

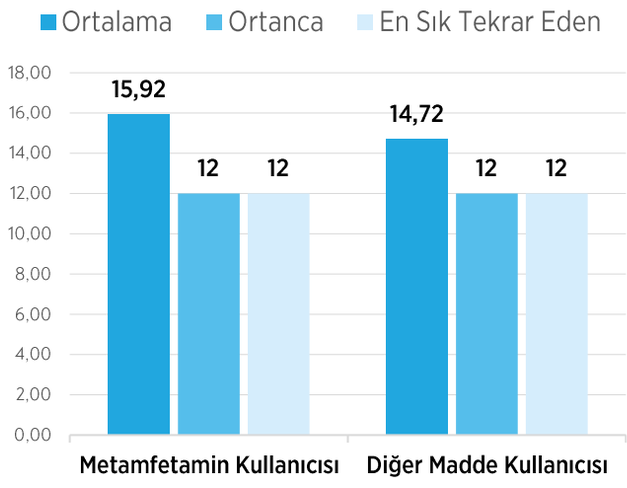
Tablo 2.1.14 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı?

Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı?	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Aile ilişkilerim bozuldu	73,2	70,2
Arkadaşlarımla ilişkilerim bozuldu	16,3	16,6
Çevremde yalnız bırakıldım	5,2	6,9
İşten çıkarıldım/İş yerinde problem yaşadım	3,7	3,9
Fiziksel şiddete maruz kaldım	1,3	1,8
İkamet ettiğim yerden çıkarıldım/ kovuldum	0,2	0,3
Okuldan atıldım	0,1	0,3

Grafik 2.1.13 Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?

Grafik 2.1.14 Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?

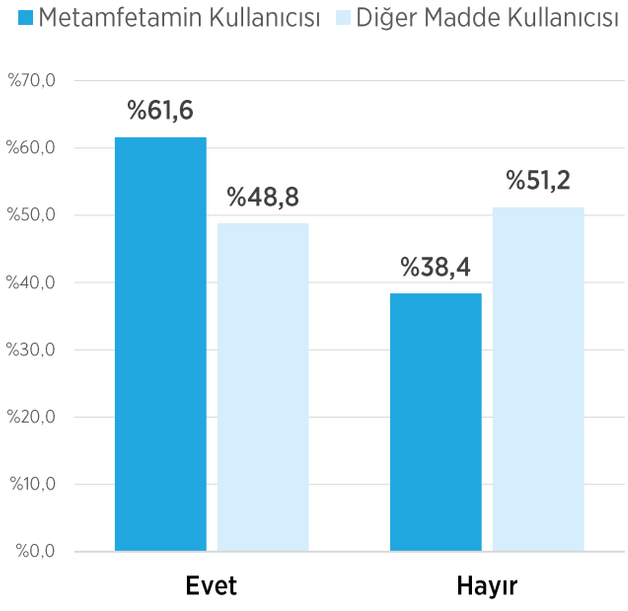
Tablo 2.1.15 Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Aile Fertlerinizden İlk Kim Öğrendi?

Aileden İlk Kim Öğrendi	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Anne	58,5	56,0
Eş	16,5	17,0
Baba	13,5	16,7
Kardeş	11,5	10,3

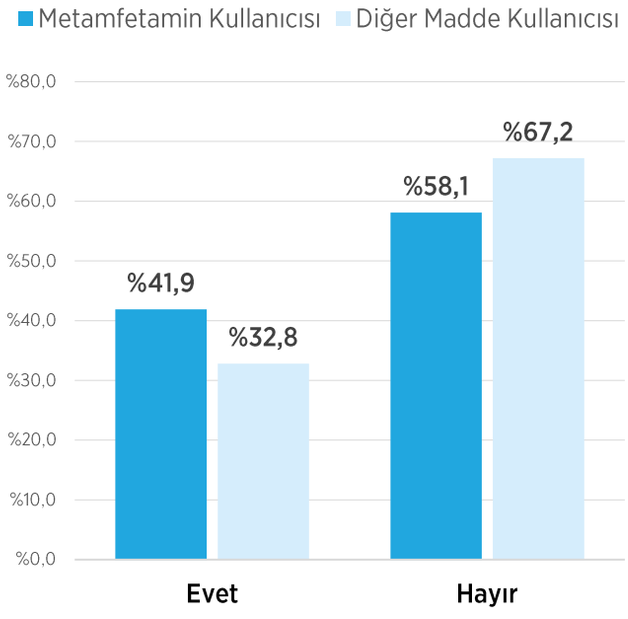
Tablo 2.1.16 Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?

Geçmişte İşlenen Suç	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcısı (%)
Kişilere Karşı Suçlar	52,8	57,8
Mala Karşı Suçlar	37,5	32,7
6136 SKM	9,4	8,9
3713 SKM	0,3	0,6

Grafik 2.1.15 Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?

Grafik 2.1.16 Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?

DEĞERLENDİRME

Metamfetamin Kullanıcısı Profili

Küresel olarak oldukça karmaşık bir uyuşturucu sorunu ile yüzleşen dünyamız, neredeyse sayılamayacak kadar çok ve çeşitli narkotik madde problemi ile karşı karşıyadır. Günümüzde narkotik maddelerin kullanımı, özelde bireyin sağlığı açısından genelde ise toplumsal güvenlik açısından ciddi bir tehdit olarak kabul edilmektedir.

Uyuşturucu sorununun net olarak anlaşılması, bu problemin temelinde yer alan narkotik maddelerin özellikleri ile kişi ve çevresi üzerindeki etkilerinin tam olarak bilinmesiyle mümkün olacaktır.

Uyuşturucu ile mücadelede sorunun tespiti ve çözüm önerilerinin etkin biçimde geliştirilebilmesi sürecinde; arzla mücadele, önleme/eğitim ve tedavi/rehabilitasyon faaliyetlerinin amaca uygun şekilde yürütülmesinin yanı sıra, her narkotik madde kullanıcısına ilişkin özel profillerin oluşturulması, bir yandan alandaki çabaları çeşitlendirirken diğer yandan mevcut bakış açılarına farklılık katabilecektir.

Uyuşturucu ile mücadelede sorunun tespiti ve çözüm önerilerinin etkin biçimde geliştirilebilmesi sürecinde; arzla mücadele, önleme/eğitim ve tedavi/rehabilitasyon faaliyetlerinin amaca uygun şekilde yürütülmesinin yanı sıra, her narkotik madde kullanıcısına ilişkin özel profillerin oluşturulması, bir yandan alandaki çabaları çeşitlendirirken diğer yandan mevcut bakış açılarına farklılık katabilecektir.

Bu doğrultuda Narkolog verileri çerçevesinde "Metamfetamin Kullanıcısı" profiline ilişkin olarak;

- Genel olarak uyuşturucu kullanımı ve suçlarında erkek egemen bir durum söz konusudur. Ancak metamfetamin kullanıcılarında kadınların oranının diğer madde kullanıcılarına göre daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

- Bu grupta dikkat çeken bir diğer husus, iş durumu açısından "işim yok/çalışmıyorum, geçimimi başkaları sağlıyor" diyenler ile özellikle işçi, inşaatçı, esnaf, garson, şoför ve oto tamircisi gibi marjinal meslek gruplarında yer alanların oranlarının yüksek olmasıdır.

- Metamfetamin kullanıcılarında ortalama başlama yaşı diğer maddelere göre daha yüksektir. 2025 yılı genel hesaplamasında metamfetaminle madde kullanmaya başladığını söyleyenlerin oranı %14,5 iken, 25 ve üzeri yaşlarda madde kullanımına başladığını ifade edenlerin %23,8'inin ilk denediği maddenin metamfetamin olduğu görülmektedir.

- İlk teminde arkadaş ve yakın çevrenin etkisinin, diğer madde kullanıcılarına kıyasla daha yüksek olması, metamfetamin kullanımının sosyal öğrenmenin yoğun yaşandığı durumlardan biri olduğunu göstermektedir.

- Metamfetamin kullanıcılarında, diğer madde kullanıcılarına kıyasla yalnız yaşayanların, boşanmış bireylerin ve ilk maddeyi deneme sırasında evli olanların oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca başlama nedenleri arasında merakın yanı sıra "arkadaş ısrarı", "kişisel sorunlarım nedeniyle" ve "aile içi sorunlar" öne çıkmaktadır. Kullanım sürecinde ise "aile ilişkilerinin bozulması", "anne-baba arasında şiddet" ve "aile içi şiddet" oranlarının diğer madde kullanıcı profillerine göre daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu bulgular, sağlıklı iletişimin zayıf olduğu aile ilişkileri ile sosyal çevre etkisinin, metamfetamin kullanımının yaygınlaşmasında önemli rol oynadığını düşündürmektedir.

- Metamfetamin kullanıcılarında "Uyuşturucu madde kullandığınızdan ailenizin haberi var mı?" sorusuna "Evet" yanıtını verenlerin oranının yüksek olduğu, aile fertleri arasında durumu ilk öğrenen kişinin ise "anne" olduğu görülmektedir.

- Metamfetamin kullanıcılarında bırakmayı deneyenlerin oranının diğer madde kullanıcılarına göre yüksek olması, "bağımlı değilim" diyenlerin oranının düşük olması ve "tedavi olmak isteyenlerin" oranının yüksekliği, bu maddenin potansiyel bağımlılık gücünün fazlalığının göstergesidir.

- Metamfetamin kullanıcılarında bu maddeyi "kendi evi", "arkadaşının evi", "araç içerisinde" ve "otel/motel/hotel/günübirlik evlerde" kullananların oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, metamfetamin kullanımının daha çok kapalı ortamlarda gerçekleştiğine işaret etmektedir.

- Bu gruptaki kullanıcılarda "geçmişte farklı suçlardan adli işlem gördüğünü" söyleyenlerin oranının diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Şiddet suçlarını çağrıştırması bakımından 6136 sayılı Kanuna muhalefet suçundaki oranın yüksekliği düşündürücüdür.

- Bu sonuçlar, ''Metamfetamin'' maddesinin bağımlılık gücünün ve insandaki fiziksel/sosyal yıkımının oldukça fazla olduğunu ortaya koyar niteliktedir.

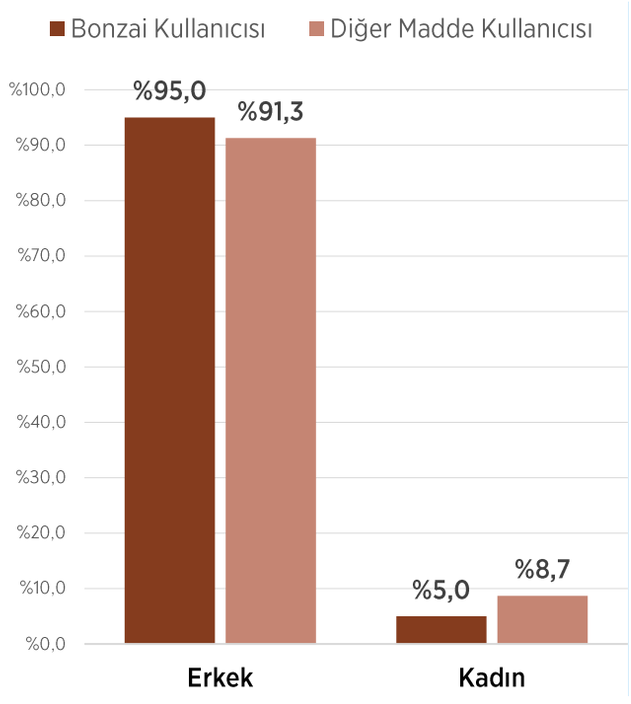
Elde edilen bulgular, metamfetaminin tehlikeli bir sentetik narkotik madde olduğunu ve kullanıcılarında fiziksel ve sosyal açıdan ciddi yıkımlara yol açtığını göstermektedir. Mevcut çıktıların, uyuşturucu ile mücadele eden tüm çevrelerce alana ilişkin hazırlayacakları önleme projelerinin önceliklerinin belirlenmesinde ve akademik metin hazırlıklarında gereksinim duyabilecekleri birçok konuda bilgi ihtiyacının karşılanması adına faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

2.2 Sentetik Kannabinoid (Bonzai) Kullanıcı Profil Analizi

Çalışma 2025 yılını ve Sentetik Kannabinoid (Bonzai) kullandığını beyan eden şüpheliler evrenini kapsamaktadır. Anketimiz, şüpheliler hakkında yürütülen adli işlemler tamamlandıktan sonra ve tamamıyla gönüllülük esasına göre uygulanmaktadır.

Rapordaki bulgular; mükerrer veriler hariç tutularak, ''Hayatının herhangi döneminde madde kullandığını beyan eden'' 19.155 kişiden metamfetamin kullandığını ifade eden 6.681 (%34,9) kişi ile diğer madde kullanıcılarının (12.474) kıyaslanması ile çıkarılmıştır.

Grafik 2.2.1 Cinsiyet Dağılımı

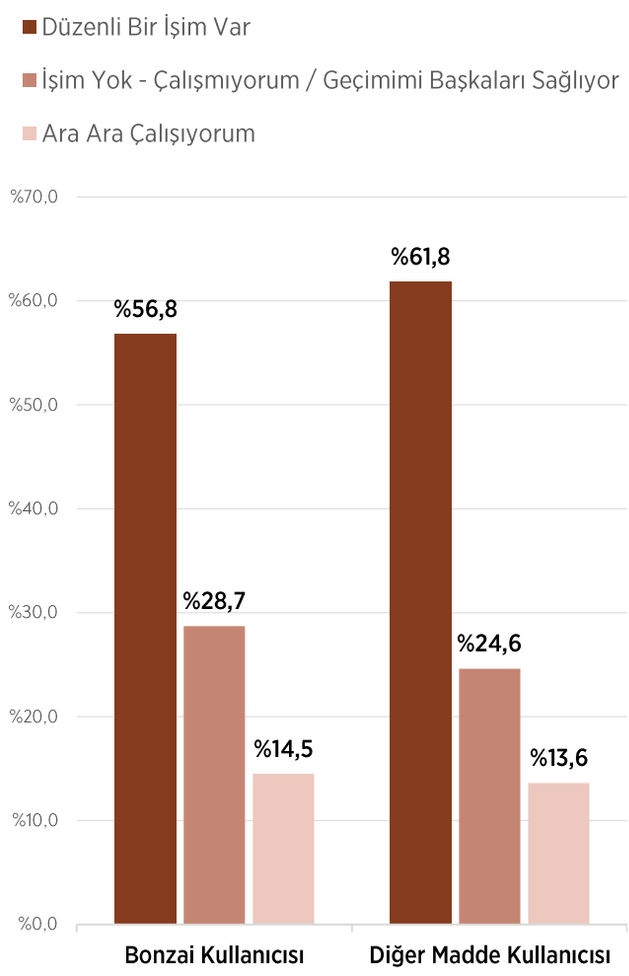
Tablo 2.2.1 İkamet Yeri

İkamet Yeri	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İl Merkezi – İlçe Merkezi	77,7	81,4
İlçe	21,1	17,5
Köy	0,9	0,9
Kasaba	0,3	0,2

Tablo 2.2.2 Öğrenim Durumu

Öğrenim Durumu	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Ortaokul ve Dengi Okul mezunu	36,6	35,0
Lise Mezunu	34,4	37,3
İlkokul Mezunu	24,3	21,3
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	2,8	4,0
Okumaz-Yazmaz	0,9	1,2
Okuryazarım (Mezun Değil)	0,9	1,1
Yüksek Lisans- Doktora Mezunu	0,1	0,1

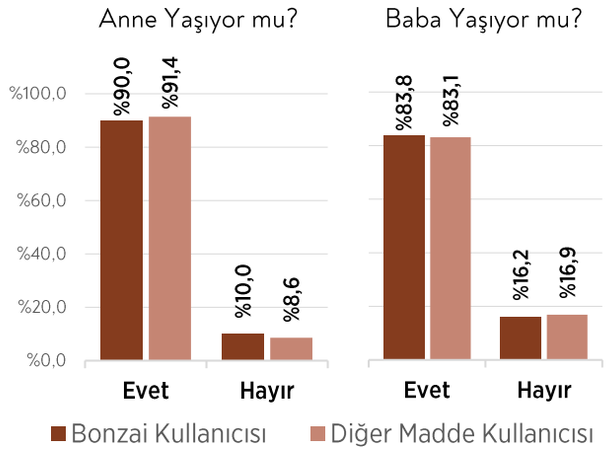
Grafik 2.2.2 İş Durumu

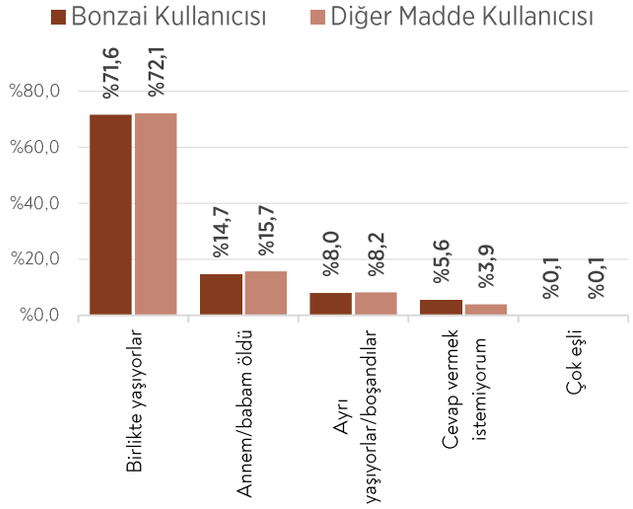
Tablo 2.2.3 İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı

Meslek Grupları	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İşçi	18,1	12,4
İnşaatçı	9,6	7,8
Esnaf	4,1	5,0
Şoför	3,4	3,6
Oto Tamircisi	3,1	2,9
Garson	2,9	4,1
Seyyar Satıcısı	2,6	2,3
Çiftçi	2,3	2,0
Tesisatçı	2,2	1,9
Diğer Meslekler	51,7	58

Grafik 2.2.3 Anne / Baba Yaşıyor mu?

Grafik 2.2.4 Anne ve Baba Birliktelik Durumu

Tablo 2.2.4 Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Kiminle Birlikte Yaşıyor?	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Aile Fertleri	86,6	87,1
Yalnız	8,9	8,4
Ev arkadaşı/ları	2,6	2,6
Sevgili/Partner	0,9	1,1
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,6	0,2
Akraba	0,4	0,5
Oda arkadaşı (Devlet/Özel/Vakıf Yurdu)	-	0,1

Tablo 2.2.5 Anne / Baba Meslek Dağılımı

Anne Meslek	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Ev Hanımı	88,9	89,5
Emekli	1,7	1,9
İşçi	1,5	1,3
Temizlik Şirketinde	0,9	1,2
Diğer Meslekler	7,0	6,1

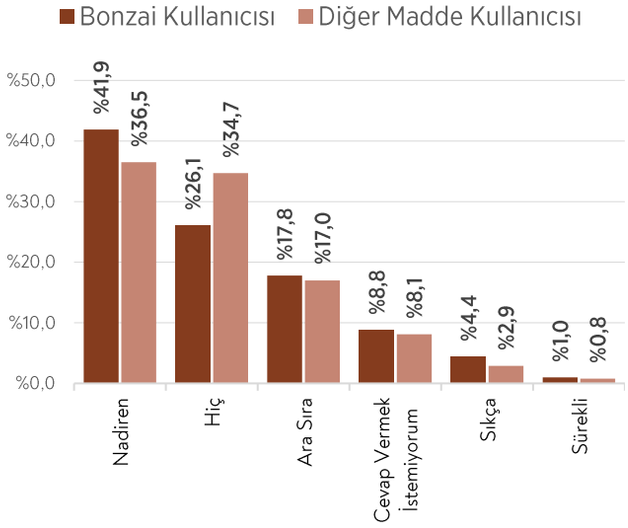
Baba Meslek	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Emekli	24,0	27,8
Düzenli İşi Yok	14,6	12,7
Esnaf	10,5	9,1
İşçi	7,5	6,1
Diğer Meslekler	43,4	44,3

Tablo 2.2.6 Anne / Baba Öğrenim Durumu

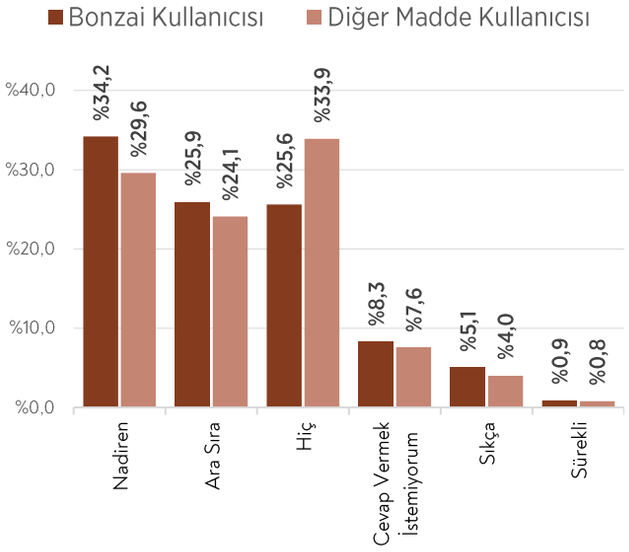
Anne Öğrenim Durumu	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İlkokul Mezunu	54,2	53,1
Okuryazar (Mezun Değil)	17,8	15,2
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	13,7	13,7
Okumaz-Yazmaz	10,9	13,2
Lise ve Dengi Okul Mezunu	2,9	4,0
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	0,5	0,8

Baba Öğrenim Durumu	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İlkokul Mezunu	50,2	48,9
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	28,2	25,4
Okuryazar (Mezun Değil)	9,5	9,5
Lise ve Dengi Okul Mezunu	7,4	9,4
Okumaz-Yazmaz	3,6	5,1
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	1,1	1,7

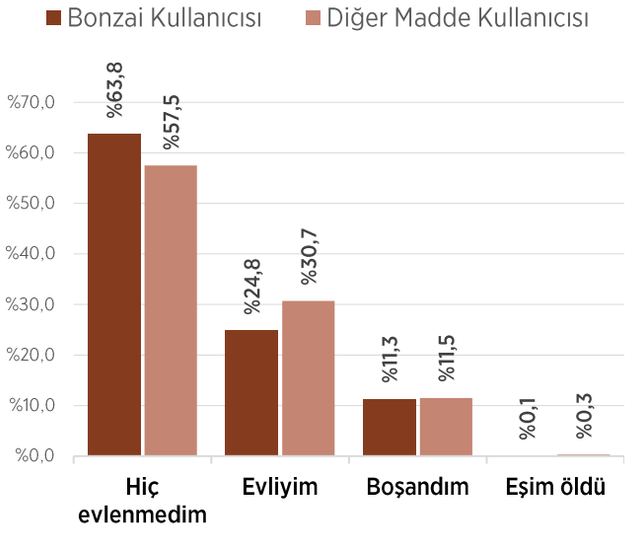
Grafik 2.2.5 Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?

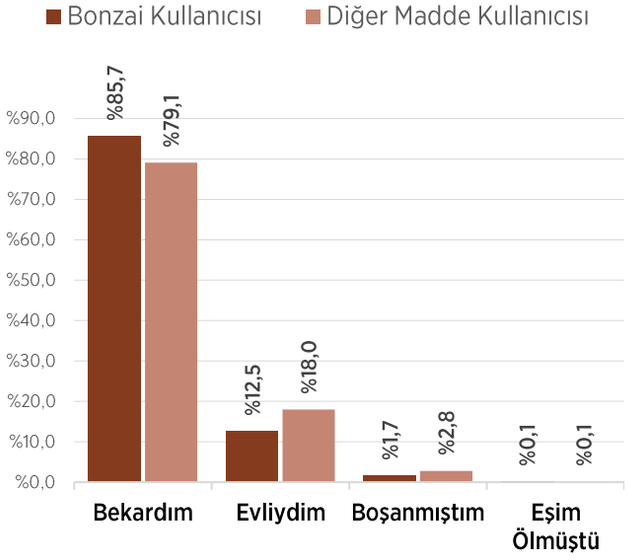
Grafik 2.2.6 Aile İçinde Şiddet Var mı?

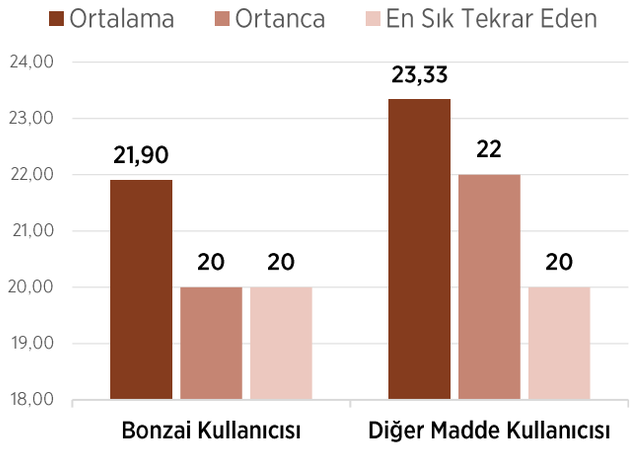
Grafik 2.2.7 Medeni Durumu

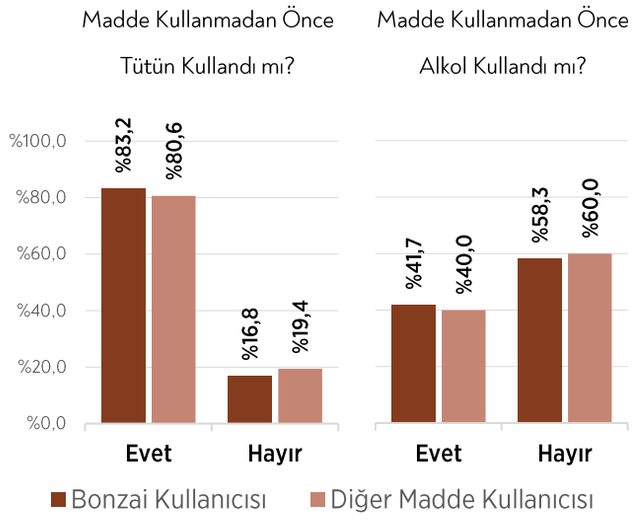
Grafik 2.2.8 İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu

Grafik 2.2.9 Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş

Grafik 2.2.10 Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?

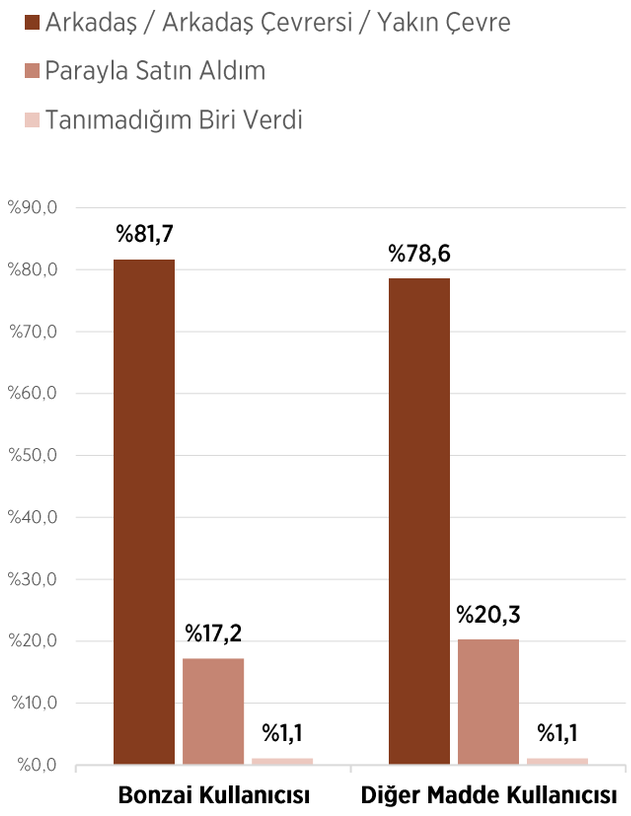
Tablo 2.2.7 İlk Denenen Uyuşturucu Madde

İlk Denediği Uyuşturucu Madde	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Esrar	58,2	62,3
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	33,7	-
Metamfetamin	3,8	20,3
Sentetik Ecza	2,4	11,4
Ecstasy	1,0	1,9
Eroin	0,6	2,3
Kokain	0,1	1,0
Captagon	0,1	0,7
Afyon Sakızı	0,1	0,1

Tablo 2.2.8 Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde

Hâlihazırda Kullandığı Uyuşturucu Madde	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	57,0	-
Esrar	25,5	38,8
Metamfetamin	8,0	28,8
Şu Anda Kullanmıyorum	5,8	13,7
Sentetik Ecza	2,5	13,0
Eroin	0,7	2,5
Ecstasy	0,2	1,4
Kokain	0,2	1,1
Captagon	0,1	0,7

Grafik 2.2.11 Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli

Tablo 2.2.9 Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı

Uyuşturucu Madde Kullanım Alanı	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Kendi evi	56,9	54,2
Terk edilmiş yerler/ Metruk binalar	14,6	13,2
Arkadaşının evi	10,8	14,1
Araba	9,6	10,9
Park	2,9	2,3
İş Yeri	1,4	1,5
Otel/Motel/Hotel/ Günübirlik evler	1,0	1,1
Otopark	1,0	0,8
Kahvehane/kafe vb.	0,4	0,4
Mağara-Çadır vb. Yerler	0,4	0,4
Mezarlık	0,3	0,2
Eğlence yerleri (bar, pavyon vb.)	0,2	0,4
Ev partileri	0,2	0,3
Okul / Kurs / Etüt Merkezi	0,2	0,1
Umumi Tuvalet	0,1	0,1

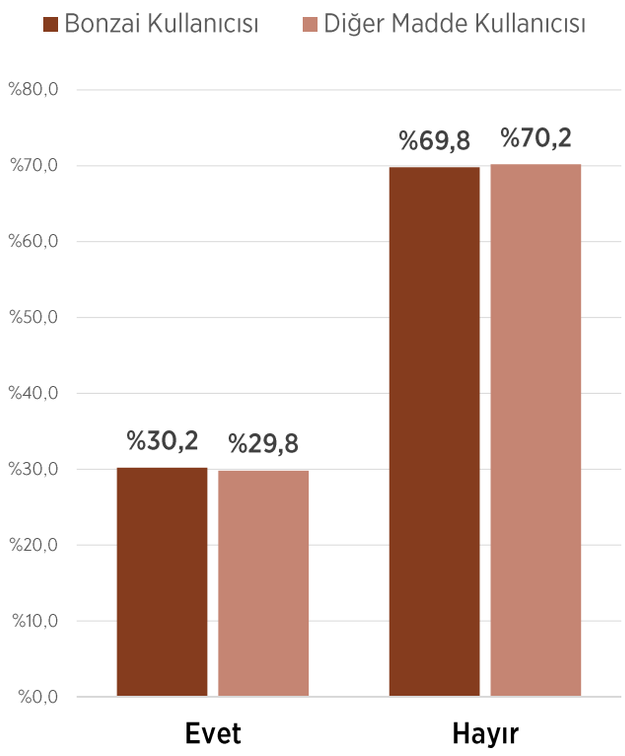
Tablo 2.2.10 Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Kiminle Birlikte Yaşıyor?	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Aile Fertleri	84,0	84,2
Yalnız	11,7	11,2
Ev arkadaşı/ları	2,7	2,6
Sevgili/Partner	1,2	1,4
Akraba	0,3	0,5
Oda arkadaşı (Devlet/Özel/Vakıf Yurdu)	-	0,1
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,1	-

Tablo 2.2.11 Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni

Uyuşturucuya Başlama Nedeni	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Merak	33,1	36,4
Özenme	19,5	17,0
Kişisel Sorunlarım Nedeniyle	18,7	17,4
Arkadaş Israrı	14,6	14,1
Aile İçi Sorunlar Nedeniyle	7,7	7,5
Eğlence/Keyif	6,1	6,4
Başkaca Hastalıklar	0,2	1,1
İnternet/Sosyal Medya/Televizyon/Sinema	0,1	0,1

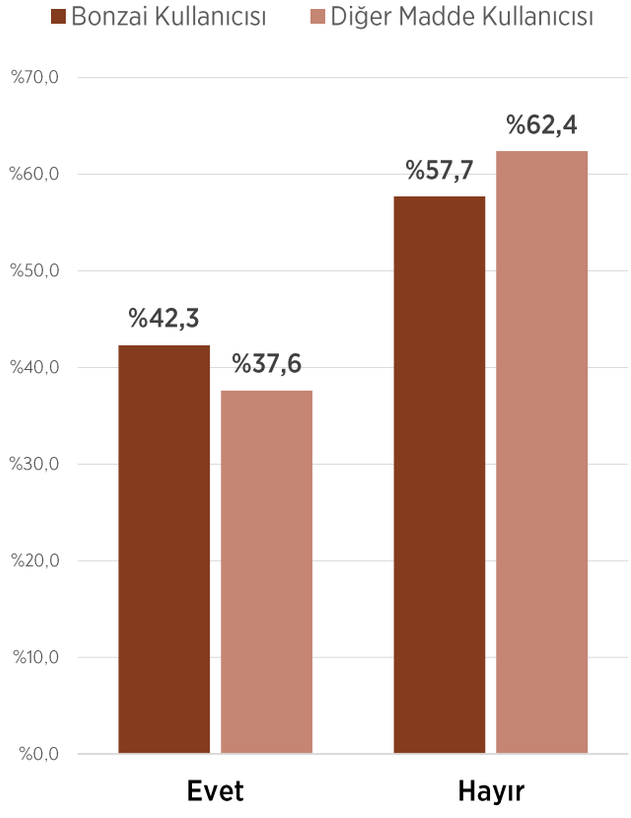
Grafik 2.2.12 Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?

Tablo 2.2.12 Tedavi olmak ister misiniz?

Tedavi Olmak İster misiniz?	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Bağımlı değilim	40,3	48,7
Tedavi olmak isterim	28,7	24,0
Kendim bırakabileceğimi düşünüyorum	14,0	13,5
Halimden memnunum / Tedavi olmak istemiyorum	10,9	9,8
Tedavinin işe yarayacağını düşünmüyorum	3,6	2,0
Tedaviye ulaşmak zor ve özel sektörde tedavi olacak maddi gücüm yok	1,6	0,9
Tedavim devam ediyor	0,9	1,1

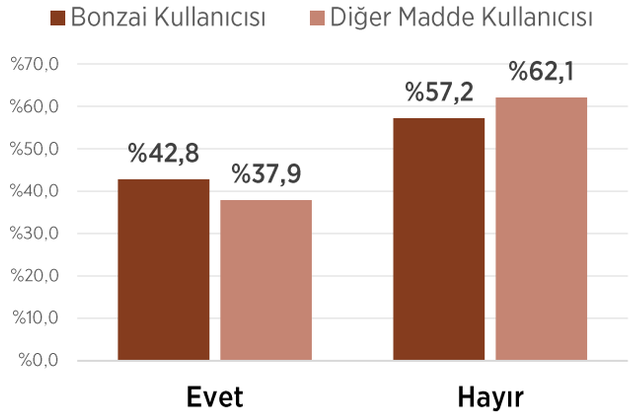
Grafik 2.2.13 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlükle Karşılaştı mı?

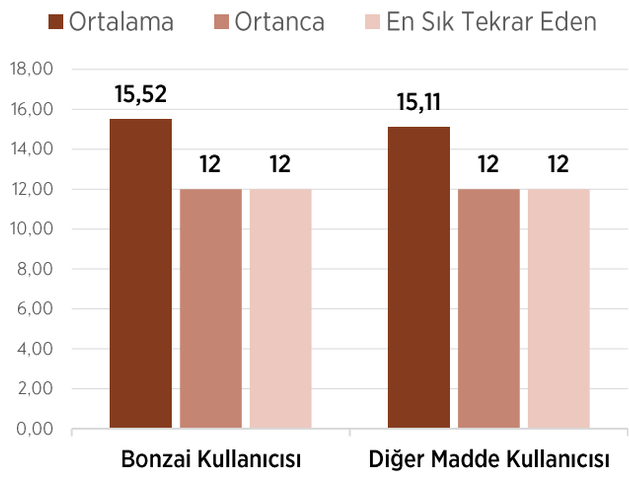
Tablo 2.2.13 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı?

Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı?	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Aile ilişkilerim bozuldu	72,7	71,3
Arkadaşlarımla ilişkilerim bozuldu	16,4	18,8
İşten çıkarıldım/ İş yerinde problem yaşadım	5,4	3,2
Çevremde yalnız bırakıldım	4,4	5,0
Fiziksel şiddete maruz kaldım	0,7	1,2
Okuldan atıldım	0,2	0,3
İkamet ettiğim yerden çıkarıldım/kovuldum	0,2	0,2

Grafik 2.2.14 Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?

Grafik 2.2.15 Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?

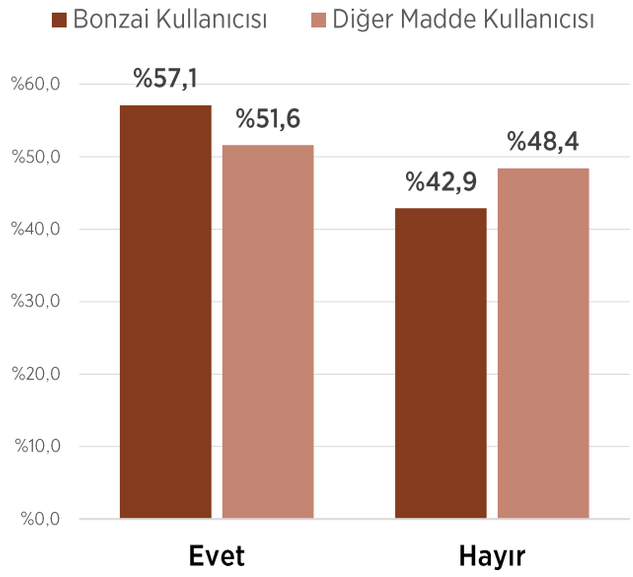
Tablo 2.2.14 Aile Fertlerinden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?

İlk Kim Öğrendi?	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Anne	59,6	55,6
Baba	16,1	14,7
Eş	13,8	18,6
Kardeş	10,5	11,1

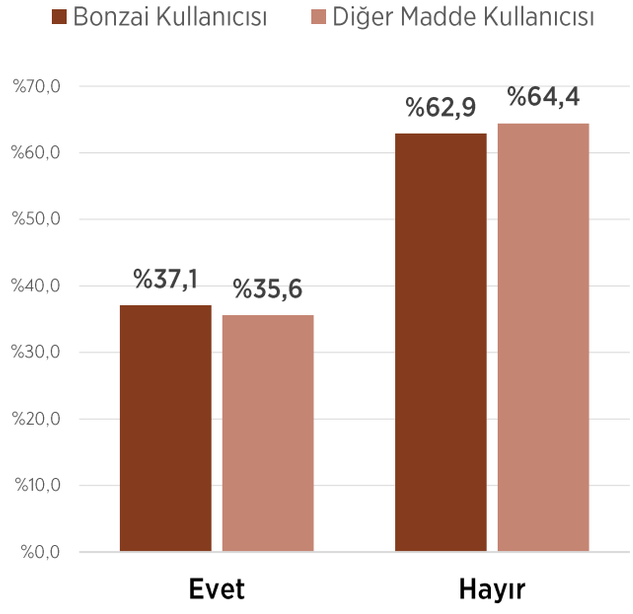
Tablo 2.2.15 Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?

Geçmişte İşlenen Suç	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Kişilere Karşı Suçlar	53,6	56,8
Mala Karşı Suçlar	38,1	32,9
6136 SKM	8,1	9,7
3713 SKM	0,2	0,6

Grafik 2.2.16 Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?

Grafik 2.2.17 Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?

DEĞERLENDİRME

Sentetik Kannabinoid (Bonzai) Kullanıcısı Profili

Küresel olarak oldukça karmaşık bir uyuşturucu sorunu ile yüzleşen dünyamız, neredeyse sayılamayacak kadar çok ve çeşitli narkotik madde problemi ile karşı karşıyadır. Günümüzde narkotik maddelerin kullanımı, özelde bireyin sağlığı açısından genelde ise toplumsal güvenlik açısından ciddi bir tehdit olarak kabul edilmektedir.

Uyuşturucu sorununun net olarak anlaşılması, bu problemin temelinde yer alan narkotik maddelerin özellikleri ile kişi ve çevresi üzerindeki etkilerinin tam olarak bilinmesiyle mümkün olacaktır.

Uyuşturucu ile mücadelede sorunun tespiti ve çözüm önerilerinin etkin biçimde geliştirilebilmesi sürecinde; arzla mücadele, önleme/eğitim ve tedavi/rehabilitasyon faaliyetlerinin amaca uygun şekilde yürütülmesinin yanı sıra, her narkotik madde kullanıcısına ilişkin özel profillerin oluşturulması, bir yandan alandaki çabaları çeşitlendirirken diğer yandan mevcut bakış açılarına farklılık katabilecektir.

Bu doğrultuda Narkolog verileri çerçevesinde "Sentetik Kannabinoid (Bonzai) Kullanıcısı" profiline ilişkin olarak;

- Uyuşturucu kullanımı ve buna bağlı suçlarda genel olarak erkeklerin baskın olduğu bilinmektedir. Bu durum, bonzai kullanan bireyler açısından da geçerliliğini korumaktadır.

- Bonzai kullanıcılarının maddeye başlama yaşının, diğer uyuşturucu türlerini kullanan bireylere göre daha düşük olduğu dikkat çekmektedir.

- Hem uyuşturucu maddeyi ilk deneme sürecinde hem de mevcut medeni durum açısından değerlendirildiğinde, bekâr bireylerin oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca madde kullanımına başlama nedenleri arasında "özenme", "arkadaş ısrarı", "aile içi sorunlar" ve "kişisel problemler" öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, maddenin ilk temininde arkadaş çevresi ve yakın sosyal çevrenin önemli bir rol oynadığı anlaşılmaktadır. Tüm bu faktörler birlikte değerlendirildiğinde, genç yaştaki bekâr bireylerin uyuşturucu kullanımı açısından daha yüksek risk grubunda yer aldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

- Literatürde, uyuşturucu suçlarına karışan bireylerin eğitim seviyelerinin genellikle düşük olduğu belirtilmektedir. Narkolog çalışmasının bulguları da bu durumu desteklemektedir. Özellikle bonzai kullanıcıları arasında ilkokul, ortaokul ve dengi okul mezunlarının oranının, diğer madde kullanıcılarına kıyasla daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

- Bonzai kullanıcılarında "düzenli bir işim var" diyenlerin oranının düşüklüğü, diğer yandan "ara ara çalışıyorum" diyenlerin oranının ve günübirlik işler olarak yapılabilecek inşaatçı ve işçi gibi meslek grupları içerisindeki oranların yüksekliği, bu madde kullanımı ile düzenli çalışma hayatı arasında bir ilişkinin olup olmadığı konusundaki soruyu akla getirmektedir.

- Bonzai kullanan bireylerde sosyal güçlükler incelendiğinde, özellikle "işten çıkarıldım/işten atıldım" ve "aile ilişkilerim bozuldu" ifadelerini dile getirenlerin oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. Bonzai kullanıcılarının sosyal ve aile yaşamı değerlendirildiğinde, diğer madde kullanıcılarına kıyasla belirgin farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda, anne-baba birlikteliğinin daha düşük olması, ebeveynler arası şiddet ile genel aile içi şiddet oranlarının daha yüksek olması öne çıkan başlıca farklılıklar arasında yer almaktadır.

- Ayrıca uyuşturucu maddeye başlama nedenleri arasında "aile içi sorunlar" faktörünün diğer madde kullanıcılarına göre yüksekliği, bu grupta yer alan kişilerin aile yaşamındaki düzensizliğin bonzai kullanımı ile ne derece ilişkili olup olmadığını düşündürmektedir. Bu grupta; "kendi evinde" kullanımın yoğunluğu, maddeye başlamadan önce tütün ve alkol kullanımının yüksekliği ve tedavi olmayı isteyenlerin fazlalığı dikkat çekici ve bu maddenin potansiyel bağımlılık gücünün fazlalığının göstergeleri arasında görülmektedir.

- Bonzai kullanıcısı kişilerde daha önce uyuşturucu suçlarından adli işlem geçirenlerin oranının diğer kişilere göre yüksek olduğu görülmektedir. Farklı suçların türüne bakıldığında ise bonzai kullanıcılarında "mala karşı işlenen suç" oranının yüksekliği dikkat çekmektedir.

Ulaşılan bulgular, "Sentetik Kannabinoid (Bonzai)" tehlikeli bir sentetik narkotik madde olduğunu ve kullanıcılarında fiziksel/sosyal yıkıma yol açtığını ortaya koymaktadır. Mevcut çıktıların, uyuşturucu ile mücadele eden tüm çevrelerce alana ilişkin hazırlayacakları önleme projelerinin önceliklerinin belirlenmesinde ve akademik metin hazırlıklarında gereksinim duyabilecekleri birçok konuda bilgi ihtiyacının karşılanması adına faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

2.3 Cinsiyete Göre Madde Kullanıcısı Profil Analizi

Çalışma 2025 yılını kapsamaktadır. Madde kullandığını beyan eden kadınlar ile madde kullandığını beyan eden erkekler kıyaslanmıştır. Anketimiz, şüpheliler hakkında yürütülen adli işlemler tamamlandıktan sonra ve tamamıyla gönüllülük esasına göre uygulanmaktadır.

Rapordaki bulgular; mükerrer veriler hariç tutularak, ''Hayatının herhangi döneminde madde kullandığını beyan eden'' 1.418 kadın ile 17.737 erkek kullanıcı verileri kıyaslaması ile hazırlanarak çıkarılmıştır.

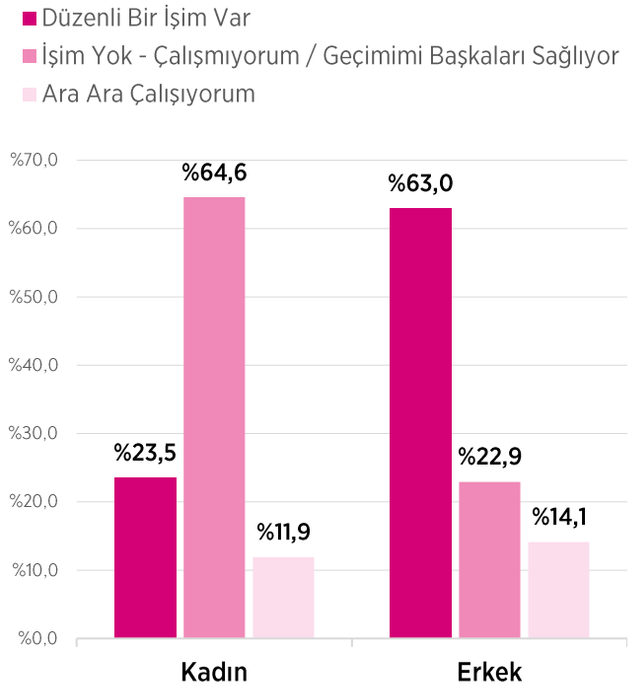
Tablo 2.3.1 İkamet Yeri

İkamet Yeri	Kadın (%)	Erkek (%)
İl Merkezi – İlçe Merkezi	85,0	79,8
İlçe	14,7	19,1
Köy	0,2	0,9
Kasaba	0,1	0,2

Tablo 2.3.2 Öğrenim Durumu

Öğrenim Durumu	Kadın (%)	Erkek (%)
Lise Mezunu	36	36,2
Ortaokul ve Dengi Okul mezunu	35,3	35,6
İlkokul Mezunu	19,2	22,6
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	5,5	3,4
Okumaz-Yazmaz	2,3	1,0
Okuryazarım (Mezun Değil)	1,4	1,0
Yüksek Lisans – Doktora Mezunu	0,3	0,2

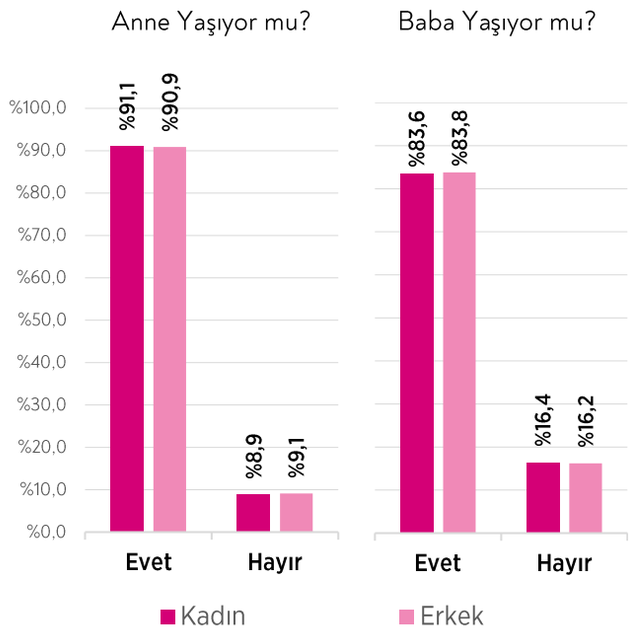
Grafik 2.3.1 İş Durumu

Tablo 2.3.3 İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı

İkamet Yeri	Kadın (%)	Erkek (%)
Garson	11,9	3,4
Temizlik Şirketinde	10,5	1,0
Kasiyer/Tezgahtar	8,0	0,8
İşçi	7,4	14,6
Kuaför	5,0	1,0
Güzellik Uzmanı	3,2	-
Tekstilci	3,0	1,2
Temizlikçi	2,4	0,2
Konsomatris	2,4	-
Diğer Meslekler	46,2	77,8

Grafik 2.3.2 Anne / Baba Yaşıyor mu?

Tablo 2.3.4 Anne ve Baba Birliktelik Durumu

Birliktelik Durumu	Kadın (%)	Erkek (%)
Birlikte yaşıyorlar	58,1	73,1
Ayrı yaşıyorlar/boşandılar	18,9	7,2
Annem/babam öldü	18,5	15,1
Cevap vermek istemiyorum	4,2	4,5
Çok eşli	0,3	0,1

Tablo 2.3.5 Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Kiminle Birlikte Yaşıyor?	Kadın (%)	Erkek (%)
Aile Fertleri	69,2	88,5
Yalnız	15,9	7,9
Sevgili/Partner	6,6	0,5
Ev arkadaşı/ları	5,9	2,3
Akraba	1,2	0,4
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,8	0,3
Oda arkadaşı (Devlet/Özel/Vakıf Yurdu)	0,4	0,1

Tablo 2.3.6 Anne / Baba Meslek Dağılımı

Anne Meslek	Kadın (%)	Erkek (%)
Ev Hanımı	83,6	89,8
Emekli	3,2	1,7
Temizlik Şirketinde	2,3	1,1
İşçi	1,8	1,3
Diğer Meslekler	9,1	6,1

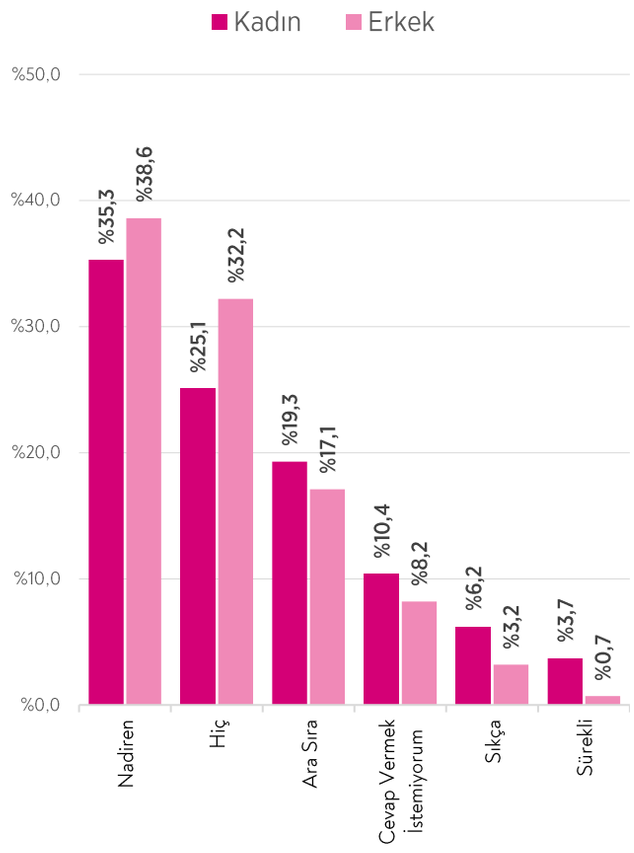
Baba Meslek	Kadın (%)	Erkek (%)
Emekli	23,7	26,7
Düzenli İşi Yok	15,6	13,2
İşsiz (Çalışmıyor)	9,4	7,2
Esnaf	8,6	9,7
Diğer Meslekler	42,7	43,2

Tablo 2.3.7 Anne / Baba Öğrenim Durumu

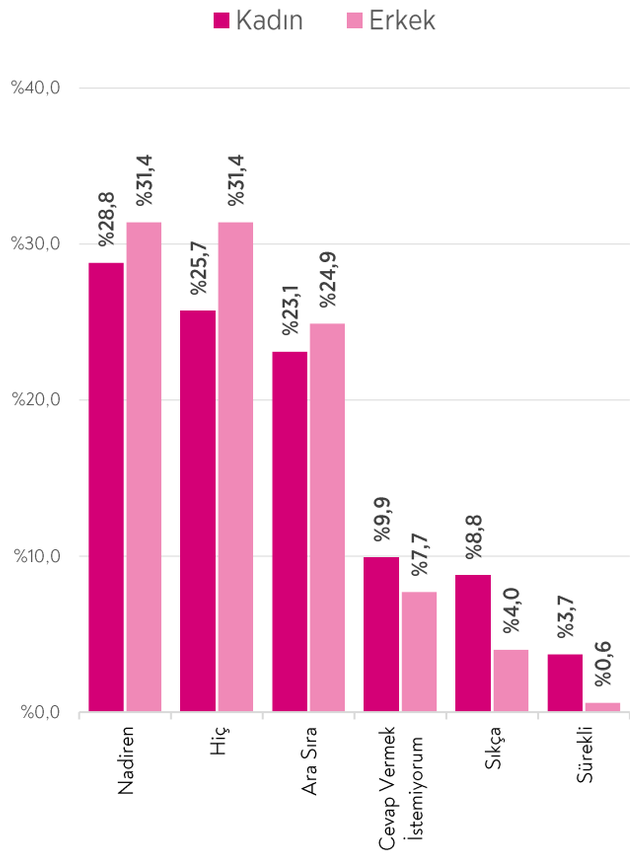
Anne Öğrenim Durumu	Kadın (%)	Erkek (%)
İlkokul Mezunu	55,8	53,5
Okuryazar (Mezun Değil)	13,5	16,3
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	12,1	13,8
Okumaz-Yazmaz	11,9	12,4
Lise ve Dengi Okul Mezunu	5,4	3,4
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	1,3	0,6

Baba Öğrenim Durumu	Kadın (%)	Erkek (%)
İlkokul Mezunu	49,3	49,3
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	23,3	26,7
Lise ve Dengi Okul Mezunu	10,0	8,6
Okuryazar (Mezun Değil)	9,5	9,5
Okumaz-Yazmaz	5,1	4,5
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	2,8	1,4

Grafik 2.3.3 Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?

Grafik 2.3.4 Aile İçinde Şiddet Var mı?

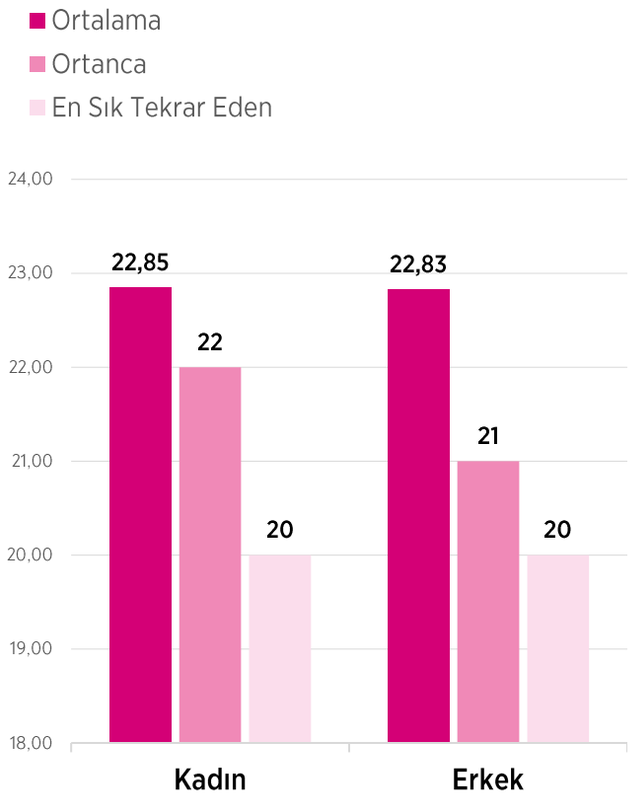
Tablo 2.3.8 Medeni Durumu

Medeni Durumu	Kadın (%)	Erkek (%)
Hiç evlenmedim	44,9	60,9
Boşandım	33,9	9,6
Evliyim	20,4	29,3
Eşim öldü	0,8	0,2

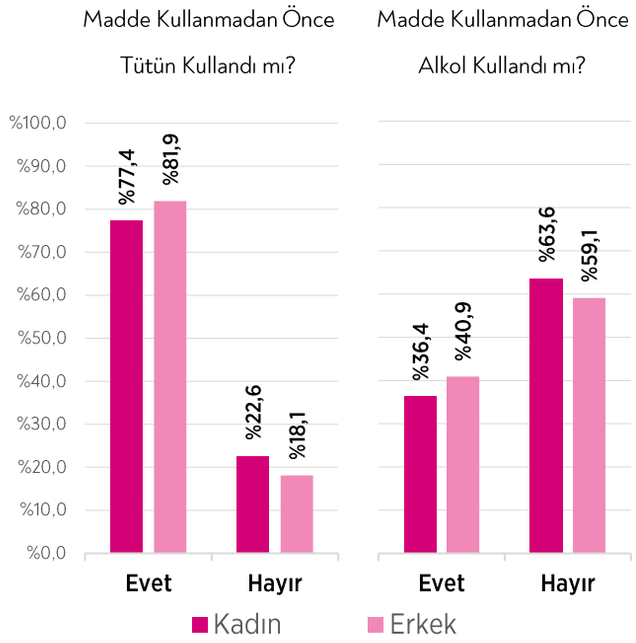
Tablo 2.3.9 İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu

Medeni Durumu	Kadın (%)	Erkek (%)
Bekardım	66,1	82,6
Evliydim	22,7	15,5
Boşanmıştım	10,6	1,8
Eşim Ölmüştü	0,6	0,1

Grafik 2.3.5 Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş

Grafik 2.3.6 Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?

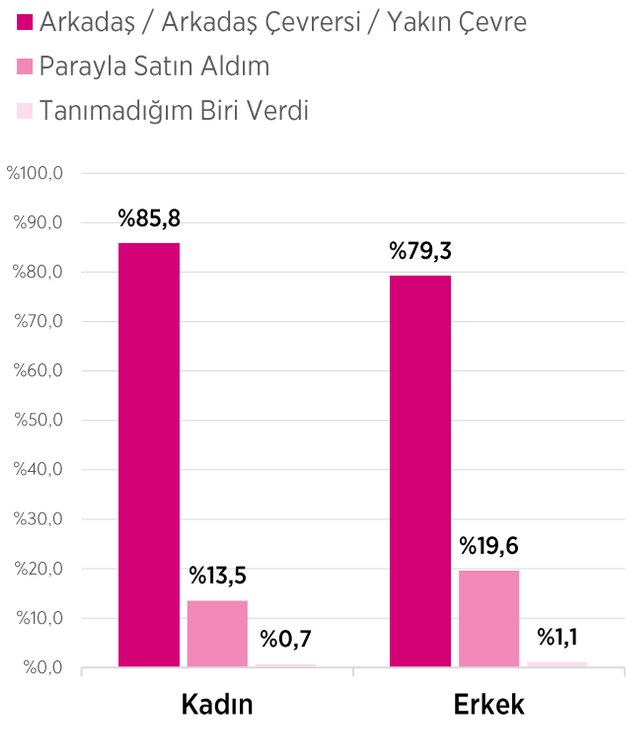
Tablo 2.3.10 İlk Denenen Uyuşturucu Madde

İlk Denediği Uyuşturucu Madde	Kadın (%)	Erkek (%)
Esrar	36,4	62,8
Metamfetamin	32,1	13,1
Sentetik Ecza	15,4	7,7
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	6,7	12,2
Ecstasy	4,2	1,4
Eroin	4,0	1,5
Kokain	1,1	0,6
Captagon	0,1	0,6
Afyon Sakızı	-	0,1

Tablo 2.3.11 Şu An Kullanılan Uyuşturucu Madde

Hâlihazırda Kullandığı Uyuşturucu Madde	Kadın (%)	Erkek (%)
Metamfetamin	38,6	20,2
Esrar	17,6	35,5
Sentetik Ecza	14,8	8,9
Şu Anda Kullanmıyorum	12,8	10,8
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	11,4	20,6
Eroin	3,3	1,7
Kokain	1,1	0,7
Ecstasy	0,3	1,1
Captagon	0,1	0,5

Grafik 2.3.7 Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli

Tablo 2.3.12 Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı

Uyuşturucu Madde Kullanım Alanı	Kadın (%)	Erkek (%)
Kendi evi	59,9	54,7
Arkadaşının evi	22,4	12,2
Terk edilmiş yerler/Metruk binalar	7,8	14,1
Araba	4,8	10,9
Otel/Motel/Hotel	1,8	1,1
Ev partileri	0,9	0,3
Park	0,8	2,6
Eğlence yerleri (bar, pavyon vb.)	0,6	0,3
İş Yeri	0,5	1,6
Okul / Kurs / Etüt Merkezi	0,2	0,1
Otopark	0,1	0,9
Mağara-Çadır vb. Yerler	0,1	0,4
Umumi Tuvalet	0,1	0,1
Kahvehane/kafe vb.	-	0,4
Mezarlık	-	0,3

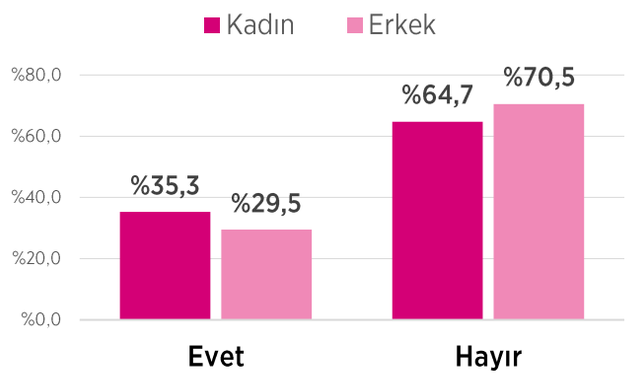
Tablo 2.3.13 Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?	Kadın (%)	Erkek (%)
Aile Fertleri	68,8	85,5
Yalnız	19,1	10,7
Sevgili/Partner	6,5	0,8
Ev arkadaşı/ları	4,6	2,4
Akraba	0,8	0,4
Oda arkadaşı (Devlet/Özel/Vakıf Yurdu)	0,1	0,1
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,1	0,1

Tablo 2.3.14 Uyuşturucu Maddeye Başlama

Uyuşturucuya Başlama Nedeni	Kadın (%)	Erkek (%)
Merak	25,1	36,1
Kişisel Sorunlarım Nedeniyle	22,8	17,4
Arkadaş Israrı	15,8	14,2
Aile İçi Sorunlar Nedeniyle	14,7	6,9
Özenme	14,2	18,2
Eğlence/Keyif	6,3	6,3
Başkaca Hastalıklar	1,1	0,8
İnternet/Sosyal Medya/Televizyon/Sinema	-	0,1

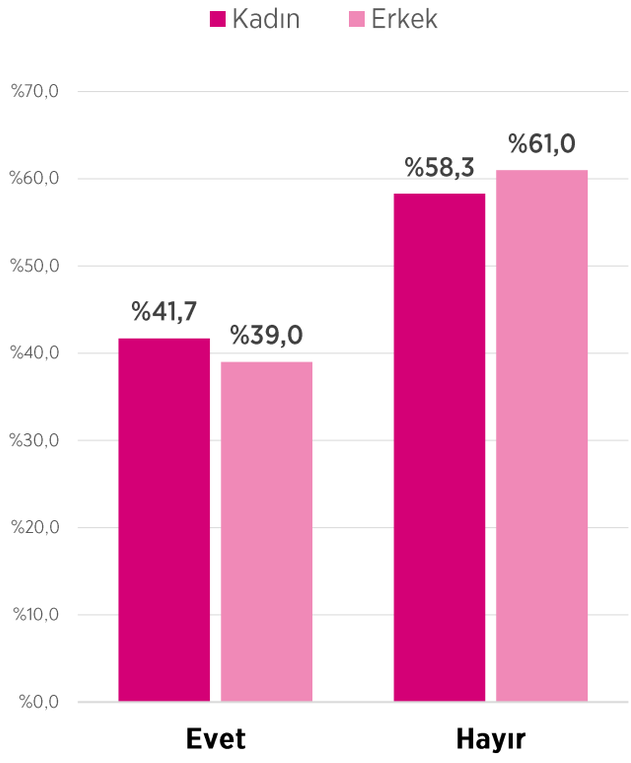
Grafik 2.3.8 Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?

Tablo 2.3.15 Tedavi Olmak İstiyor mu?

Tedavi Olmak İster Misiniz?	Kadın (%)	Erkek (%)
Bağımlı değilim	44,5	45,9
Tedavi olmak isterim	27,4	25,5
Kendim bırakabileceğimi düşünüyorum	11,9	13,8
Halimden memnunum / Tedavi olmak istemiyorum	10,4	10,2
Tedavinin işe yarayacağını düşünmüyorum	2,8	2,5
Tedavim devam ediyor	1,5	1
Tedaviye ulaşmak zor ve özel sektörde tedavi olacak maddi gücüm yok	1,5	1,1

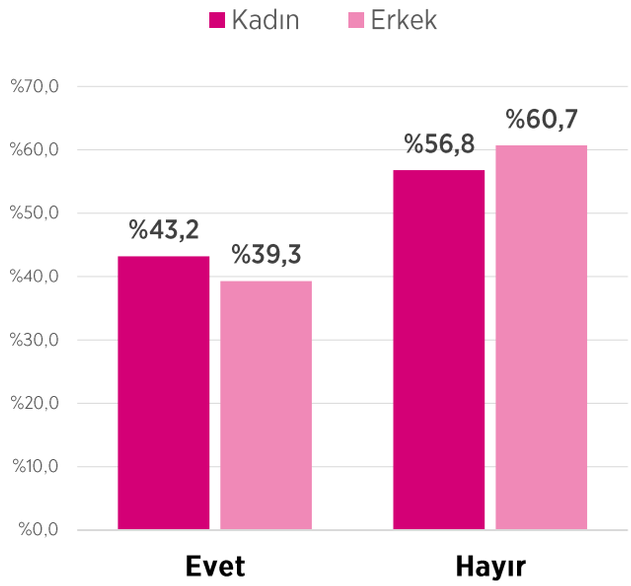
Grafik 2.3.9 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlükle Karşılaştı mı?

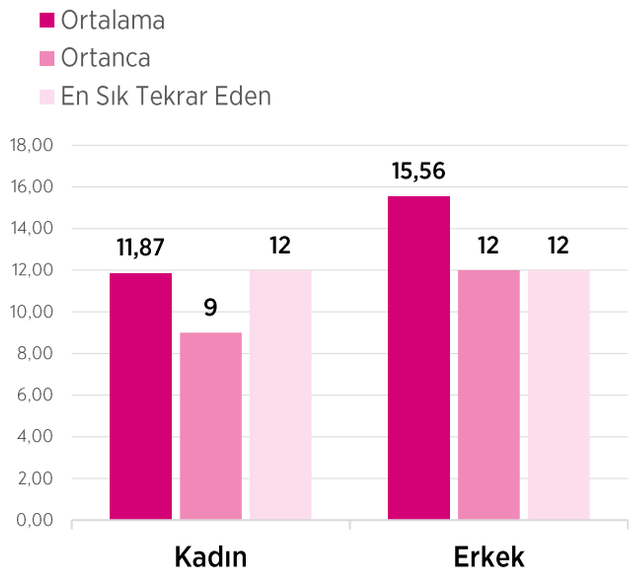
Tablo 2.3.16 Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı?

Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı?	Kadın (%)	Erkek (%)
Aile ilişkilerim bozuldu	71,4	72,1
Arkadaşlarımla ilişkilerim bozuldu	18,2	17,8
Çevremde yalnız bırakıldım	7,1	4,6
Fiziksel şiddete maruz kaldım	1,9	0,9
İşten çıkarıldım/İş yerinde problem yaşadım	1,2	4,2
İkamet ettiğim yerden çıkarıldım/kovuldum	0,2	0,2
Okuldan atıldım	-	0,2

Grafik 2.3.10 Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?

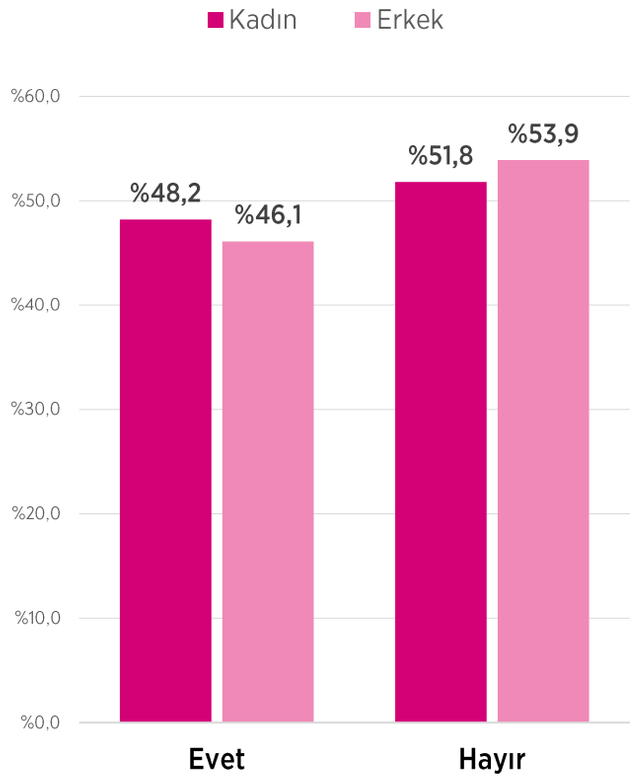
Grafik 2.3.11 Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?

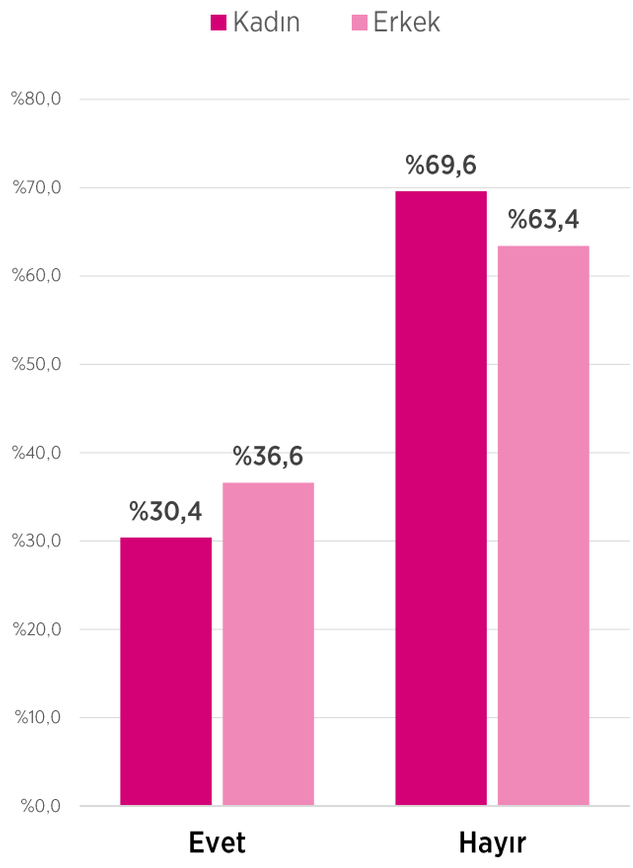
Tablo 2.3.17 Aile Fertlerinden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?

Aile Ferdi?	Kadın (%)	Erkek (%)
Anne	64,5	56,5
Eş	14,4	17.0
Baba	12,1	15,8
Kardeş	9.0	10,7

Grafik 2.3.12 Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?

Grafik 2.3.13 Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?

Tablo 2.3.18 Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?

Geçmişte İşlenen Suç	Kadın (%)	Erkek (%)
Kişilere Karşı Suçlar	62,9	55,2
Mala Karşı Suçlar	33,4	34,8
6136 SKM	3,5	9,5
3713 SKM	0,2	0,5

DEĞERLENDİRME

Cinsiyete Göre Madde Kullanıcı Profili

Küresel olarak oldukça karmaşık bir uyuşturucu sorunu ile yüzleşen dünyamız, neredeyse sayılamayacak kadar çok ve çeşitli narkotik madde problemi ile karşı karşıyadır. Günümüzde narkotik maddelerin kullanımı, özelde bireyin sağlığı açısından genelde ise toplumsal güvenlik açısından ciddi bir tehdit olarak kabul edilmektedir.

Uyuşturucu sorununun net olarak anlaşılması, bu problemin temelinde yer alan narkotik maddelerin özellikleri ile kişi ve çevresi üzerindeki etkilerinin tam olarak bilinmesiyle mümkün olacaktır.

Uyuşturucu ile mücadelede sorunun tespiti ve çözüm önerilerinin etkin biçimde geliştirilebilmesi sürecinde; arzla mücadele, önleme/eğitim ve tedavi/rehabilitasyon faaliyetlerinin amaca uygun şekilde yürütülmesinin yanı sıra, her narkotik madde kullanıcısına ilişkin özel profillerin oluşturulması, bir yandan alandaki çabaları çeşitlendirirken diğer yandan mevcut bakış açılarına farklılık katabilecektir.

Uyuşturucu ile mücadelede sorunun tespiti ve çözüm önerilerinin etkin bir biçimde geliştirilebilmesi sürecinde arzla mücadele, önleme/eğitim ve tedavi/rehabilitasyon faaliyetlerinin amaca uygun şekilde yürütülebilmesi için yapılan genel çalışmalar yanında, her narkotik madde kullanıcısına ilişkin özel profillerin oluşturulması, bir yandan alandaki çabaları çeşitlendirirken diğer yandan mevcut bakış açılarına farklılık katabilecektir.

Bu yönde Cinsiyet profiliyle ilgili olarak;

- Kadınlarda erkeklere göre lise mezunlarının fazla olduğu, benzer şekilde kadın kullanıcıların anne ve baba öğrenim durumlarına bakıldığında, erkek kullanıcıların ebeveynlerinden daha yüksek bir öğrenim durumu gözlemlenmektedir.

- Madde kullanan kadınların erkeklere göre, uyuşturucu maddeye başlama yaş ortalaması daha yüksektir. Madde kullanmaya başlama sebeplerinde "bir sorun", "arkadaş ısrarı" ve '' aile içi sorunlar" sebebi ile başlama oranının kadınlar arasında yaygın olduğu görülmektedir. İlk denenen maddelere bakıldığında kadın kullanıcıların, erkeklere göre çok daha ağır uyuşturucular ile başladığı ve devam ettiği dikkat çekmektedir. Metamfetamin, eroin, sentetik ecza, kokain ve ecstasy gibi ağır uyuşturucularla kullanıma başlama ve devam etme erkeklere göre çok yaygındır. Erkeklerde ise kadınların aksine esrar ön plandadır.

- Madde kullanımı sebeplerinde işsizliğin bir sebep olduğu fakat doğrudan etkili olmadığı söylenebilir. Ancak kadınlardaki işsizlik oranı erkeklere göre çok daha fazladır. Çalışan kadınlara bakıldığında en sık görülen meslekler, garsonluk, kasiyer/tezgahtar, kuaförlük, kasiyerlik ve temizlik şirketi çalışanıdır. Ayrıca bu gruptaki kullanıcıların anne mesleği incelendiğinde "ev hanımı" oranı, erkeklere oranla daha düşüktür.

- Kadın kullanıcıların aile yapısı incelendiğinde çarpıcı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Anne-baba arası şiddet, aile içi şiddet ve anne-baba boşanmalar, erkek ebeveynlerine göre çok fazladır. Kadınların hem mevcut hem de maddeyi ilk denediği zamanki medeni durumunda evli veya boşanmış olanların yüksek olması, genel anlamda evli kadınların uyuşturucu kullanımı bağlamında daha riskli grup olduğu yönünde bir izlenim ortaya koymaktadır.

- Kadın kullanıcılarda yalnız yaşama, ev arkadaşı ile yaşama, akraba ve sevgili/partner ile yaşama oranı fazladır. Erkeklerde ise tam aksine aile bireyleri ile birlikte yaşayanlar fazladır. Kadınlardaki ilk temin şeklinde "eşim/sevgilim verdi" diyenlerin oranı yüksek iken erkeklerde "bir arkadaştan" temin etme şekli ön plana çıkmaktadır.

- Madde kullanım alanlarına bakıldığında kadınların, "kendi evinde", "arkadaşının evinde" "ev partileri' ve "otel/motel/ hotelde" kullanım oranı fazladır. Kendi evinde madde kullanan kadınlarda "yalnız", "sevgili/partner ile" ve "ev arkadaşı ile" yaşıyorum diyenlerin oranının erkeklere göre çok daha fazla olduğu görülmektedir.

- Yine, uyuşturucu dışında başka bir suçtan adli işlem görme oranı kadınlarda daha düşüktür. Ancak farklı bir suça karıştığını söyleyenlerde "kişilere karşı ve mala karşı işlenen suçların" fazlalığı dikkat çekmektedir.

Mevcut çıktıların, uyuşturucu ile mücadele eden tüm çevrelerce alana ilişkin hazırlayacakları önleme projelerinin önceliklerinin belirlenmesinde ve akademik metin hazırlıklarında gereksinim duyabilecekleri birçok konuda bilgi ihtiyacının karşılanması adına faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

SONUÇ

Günümüz dünyasında uyuşturucu madde kullanımı, yalnızca bireysel bir sağlık sorunu olmaktan çıkmış; toplumsal, ekonomik ve güvenlik boyutlarıyla karmaşık bir yapıya bürünmüştür. Uyuşturucuyla mücadelede tek boyutlu stratejiler yetersiz kalmakta, sorunun çok yönlü doğası nedeniyle kapsamlı ve entegre bir yaklaşım gerekmektedir.

Bu sebeple Türkiye'de uyuşturucuya karşı verilen mücadelede bilimsel temelli ve veri odaklı yaklaşımların önemi giderek artmakta; çeşitli kamu kurumları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları iş birliği içerisinde hareket etmektedir. Bu çerçevede geliştirilen NARKOLOG Projesi, uyuşturucu ile mücadele politikalarına bilimsel zemin sunan önemli bir adım olarak öne çıkmaktadır.

- **Bütüncül Mücadele Yaklaşımı**

Uyuşturucu ile mücadele; arzın azaltılması, talebin önlenmesi, tedavi ve rehabilitasyon süreçlerinin birbirinden kopuk değil, eşgüdüm içinde yürütülmesini gerektiren bütüncül bir yaklaşıma dayanmalıdır. Bu yaklaşım, yalnızca adli ve kolluk kuvvetlerinin değil; sağlık, eğitim, sosyal hizmetler ve medya gibi birçok farklı alanın iş birliğini zorunlu kılmaktadır. Etkin mücadele, sorunla ilgili elde edilen verilerin paylaşılması, analiz edilmesi ve politikaların bu doğrultuda şekillendirilmesi ile mümkündür.

EGM Narkotik Suçlarla Mücadele Başkanlığınca yürütülen Narkolog Projesi, adli işlem görmüş şahıslar üzerinden yürütülen gönüllülük esasına dayanan anket çalışmasında sosyolojik, psikolojik ve kriminolojik analizlerle; uyuşturucu madde kullanımı ve suç ilişkisinin çok boyutlu ele alınarak değerlendirmeyi hedeflemektedir. Proje kapsamında toplanan veriler hem önleme politikalarına yön vermekte hem de rehabilitasyon süreçlerinin daha etkili yürütülmesi açısından rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

Narkolog Projesi 2025 Verilerinin Değerlendirilmesi;

- **Örneklemin Sosyoekonomik ve Demografik Durumu**

Uyuşturucu madde kullanan bireylerin büyük çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır. Bununla birlikte, kadın kullanıcı sayısında da kısmi bir artış gözlenmektedir. İkamet yerleri incelendiğinde, son iki yılda bireylerin ağırlıklı olarak kent merkezinde yaşadığı dikkat çekmektedir.

Bu bireylerin eğitim düzeylerinin genel olarak düşük olduğu, ebeveynlerinin de büyük oranda lise altı eğitim seviyesine sahip bulunduğu tespit edilmiştir. Kullanıcıların önemli bir kısmı düzenli bir işe sahip olmakla birlikte, çoğunlukla geçici ve marjinal işlerde çalışmaktadır.

Katılımcıların annelerinin yaklaşık %90'ının ev hanımı olduğu belirlenmiştir. Bu durum, geleneksel aile yapısının madde kullanımı üzerindeki dolaylı etkilerine işaret etmektedir.

İlk kez madde kullanımına başlama sürecindeki medeni durum değerlendirildiğinde, bekar bireylerin risk altında olma olasılığının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Ayrıca, örneklem kapsamında anne-baba arasındaki şiddet ve genel aile içi şiddet durumu incelendiğinde; parçalanmış ya da ilişki ve iletişimin sağlıklı yürütülmediği ailelerde yetişen bireylerde uyuşturucu madde kullanım riskinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

- **Kullanım Alışkanlıkları ve Risk Faktörleri**

Tütün kullanımı, madde kullanımına geçiş sürecinde kritik bir eşik olarak değerlendirilmektedir. İlk kullanılan uyuşturucu maddenin genellikle esrar olduğu, ancak kullanıcıların büyük çoğunluğunun zamanla daha ağır narkotik maddelere yöneldiği görülmektedir. Bu süreçte, gelişen tolerans nedeniyle bireylerin aynı etkiyi elde edebilmek için daha yüksek dozlara yöneldiği ve bunun bağımlılık sürecini derinleştirdiği anlaşılmaktadır.

Uyuşturucu temini çoğunlukla arkadaş ve sosyal çevre aracılığıyla gerçekleşmekte; kullanım ise genellikle ev ortamında başlamakta ve devam etmektedir. Kullanıcıların önemli bir kısmı aile bireyleriyle birlikte yaşamasına rağmen, ailelerin çocuklarının madde kullandığını fark etmeleri çoğu zaman gecikmektedir.

Madde kullanımına başlama nedenleri arasında merak, arkadaş ısrarı, eğlence arayışı, kişisel sorunlar ve sosyal medya etkisi öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, bireylerin madde kullanımını zamanla bir baş etme mekanizması olarak benimsediği; özellikle stres, psikolojik baskı ve aile içi sorunların bu davranışı pekiştirdiği görülmektedir. Ayrıca, bazı bireylerin madde kullanımını bırakmaya yönelik girişimlerde bulunduğu, ancak yoksunluk belirtileri ve sosyal çevrenin etkisi nedeniyle bu girişimlerin çoğunlukla sürdürülemediği anlaşılmaktadır.

- **Bağımlılık Algısı, Sosyal İşlevsellik ve Tedaviye Yönelim**

Kullanıcıların yaklaşık dörtte biri tedavi olma isteği gösterirken, önemli bir kısmı bağımlı olduklarını kabul etmemektedir. Bu durum, bireylerin madde kullanımını içselleştiremediğini ve dolayısıyla tedaviye yönelik motivasyonlarının düşük olduğunu göstermektedir. Kullanılan madde türü ve kullanım sıklığına rağmen, birçok birey kendisini bağımlı olarak değerlendirmemektedir.

Örneklemin yaklaşık %40'ının sosyal ilişkilerinde güçlük yaşadığı; aile ve arkadaş ilişkilerinin bozulduğu tespit edilmiştir. Bu durum, risk altındaki grupların psikolojik ve sosyal açıdan daha ayrıntılı şekilde incelenmesinin gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, bağımlılık algısının yalnızca bireysel farkındalıkla sınırlı olmadığını, sosyal çevre ve işlevsellik düzeyiyle de ilişkili olabileceğini düşündürmektedir.

- **Güvenlik Boyutu**

Uyuşturucu kullanan bireylerin büyük bir kısmının aynı zamanda farklı suçlara da karıştığı görülmektedir. Bu bağlamda, uyuşturucu kullanımı yalnızca bir sağlık sorunu değil, aynı zamanda önemli bir kamu güvenliği meselesi olarak da değerlendirilmelidir. Suçların çoğunlukla bireysel ya da grup halinde işlendiği, bazı durumlarda ise organize suç yapılarıyla bağlantılı olabildiği anlaşılmaktadır. Bu durum, madde kullanımının farklı suç türleriyle birlikte ele alınmasının gerekli olabileceğini göstermektedir.

- **Politika Geliştirme Açısından NARKOLOG Projesi'nin Önemi**

Narkolog Projesi, topladığı kapsamlı veriler ve analizi sayesinde, kamu kurumlarının stratejik planlama süreçlerine doğrudan katkı sağlayabilecek nitelikte bir kaynaktır.

Bu veriler; önleyici eğitim programlarının hedef kitlesinin belirlenmesinde, riskli bölgelerin saptanmasında, sosyal hizmet uygulamalarının planlanmasında ve ailelere yönelik bilgilendirme/farkındalık kazandırma faaliyetlerinde önemli rol oynamaktadır.

Bununla birlikte, proje kapsamında elde edilen bilgiler akademik araştırmalara temel teşkil etmekte; sosyoloji, psikoloji ve kriminoloji gibi disiplinlerin ortak bir zeminde çalışmasına olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Uyuşturucu ile etkin mücadelenin yolu, yalnızca cezai yaptırımlardan değil; aynı zamanda bilimsel temelli, bütüncül ve uzun vadeli stratejilerden geçmektedir. Narkolog Projesi, bu anlayışı somutlaştıran ve mücadeleye çok boyutlu, kanıta dayalı bir perspektif kazandıran özgün bir çalışmadır. Elde edilen bulgular hem suçla mücadele politikaları hem de toplumsal farkındalık açısından değerlidir.

Özellikle genç bireyleri hedef alan önleme çalışmaları, aile içi iletişimin güçlendirilmesi, eğitim düzeyinin artırılması ve medya okuryazarlığının geliştirilmesi gibi alanlarda proje çıktılarından faydalanılması arzu edilmektedir.

Nihai olarak, Narkolog Projesi yalnızca geçmişi analiz etmekle kalmayıp, gelecekteki mücadele politikalarının şekillendirilmesine de rehberlik edebilecek nitelikte stratejik öneme sahip bir kaynaktır. Sürekli güncellenen analizlerle desteklenmesi ve farklı disiplinlerden gelecek katkılarla zenginleştirilmesi, projenin sürdürülebilirliğini artırarak çıktılarının daha verimli kullanılmasına imkân sağlayacaktır.

www.narkotik.pol.tr